ЗАВҚЛИ МЕҲНАТ ТАРОНАСИ

Бугун эрталаб Октябрь революцияси номли завод гудоги шаҳарда меҳнат байрами бошланганлигидан дарак берди. Ленинча коммунистик шанбаликка келганлар музика, карнай-сурнай садолари остида қарши олинди.

Юз минглаб тошкентликлар Буюк почин анъаналарини давом эттириб, станоклар, конвейер линиялари ёнига турдилар, ҳавозалардан юқорига кўтарилдилар, корхоналари территориясини ободонлаштириш билан шуғулландилар.

«Қизил шанбалик» қатнашчилари ўзларининг беминнат меҳнатларини В. И. Ленин туғилган кунининг 104 йиллиги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишладилар.

Беш йилликнинг тўртинчи йилидаги «Оз маблағ сарфлаб, кўплаб юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқарамиз» шиори шу куни ҳар қачонгидан зўрроқ жаранглади.

Олдиндан берилган маълумот бўйича, бугунги кунда коммунистик шанбаликда 800 мингдан ортиқ тошкентлик иштирок этди, 5,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Коммунистик шанбаликнинг оммавийлиги Буюк починнинг шонли анъаналари, коллективларнинг ўсиб бораётган меҳнат ташаббуси, уларнинг юксак коммунистик идеалларга содиқлиги авлоддан-авлодга ўтишини ёрқин ифодалади.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 93 (2481). ШАНБА

20 АПРЕЛЬ, 1974 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Беш йиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасининг олдинги сафларида бораётган беш йиллик зарбдорларига, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларига шон-шарафлар!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

Тошкент трактор заводида биринчи сменанинг ярмига келиб 6 та трактор, 11 та прицеп, талайгина кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди. «Қизил шанбалик» давом этади — иккинчи смена ишни бошлайди. Жаъми шу куни 10 та трактор, 20 та прицеп ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

СУРАТДА: 18-цехнинг бир группа илғор ишчилари А. Йўлдошева, М. Тешабоев, В. Балина, В. Тирин, М. Мирсаъдуллаев ва А. Князева ўртоқлар. Улар коммунистик шанбаликда яхши меҳнат қилишди.

М. Нуриддинов фотоси.

Киров райони

КОММУНИСТЛАР ЎРНАК

Бланк юзига «1974 йил 20 апрель Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигига топшириқ» деб ёзилган. Бугун «Узбексельмаш» заводи кўпминг кишилик коллективининг ҳар бир аъзоси ана шундай наряд олди.

Эрталаб соат 7.30. Ишчи ва хизматчиларнинг бақириқ-чақириғи, ёшларнинг шўх кулгилари тинади. Бир дақиқадан сўнг осойишталикни машиналарнинг шовқини босиб кетади. Меҳнат байрами бошланди.

Шанбаликнинг кўтаринкилик руҳи ҳамма нарсада — завод радио узели орқали эшиттирилган партия, касаба союз ва комсомол ташкилотининг табригида ҳам, шафақранг алвонлар ва «Чақмоқ»ларнинг янги сонларида сезилади. Иш бошлангандан сўнг ярим соат ўтгач чиқарилган биринчи деворий газета 5-йиғув механика цехининг коллективи яхши меҳнат қилаётганлигини хабар қилади. Бу ерда коммунистлар М. Уваров, Ю. Анохин ўрнак кўрсатишаётган экан. Ярим соат ичида уларнинг ҳар бири 25 тадан деталь ясашибди.

Ҳамма нарса олдиндан режалаб қўйилганлиги сабабли ҳамма участкаларда иш бир меъёрда кетаяпти. Дастлабки натижалар коллективнинг шу куни 20 та сеялка, 10 та пахта тозалайдиган машина, эҳтиёт қисмлар ва 1,5 минг сўмлик кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш тўғрисидаги ўз зиммасига олган юксак мажбуриятини шараф билан адо этишидан далолат беради.

Сабир Рахимов райони

ҚУЁШ СЕПИНИ ЁЙМАЙ...

Қорасарой кўчасидаги 5-автобус парки ҳовлисига ҳайдовчи ва механиклар тўла автобус кириб келганида кўп тошкентликлар ҳали ширин уйқуда эди. Ишчилар бир-бирлари билан ҳол-аҳвол сўрашгач, ўз иш жойларига тарқалишди. Электр соат кўрсаткичлари 5.20 нуқтага яқинлашган пайтда тонгги сокинликни моторларнинг овози бузди. Қатор тизилган автобуслар ичидан кичик, учқур ПАЗ-652 маркали автобуслар ажралиб чиқиб ҳовлига тўпланишди. Олдинги қатордаги машина пештоқига «Ҳамма коммунистик шанбаликка!» деган шиор ёзилган эди. Парк парткомининг секретари А. Бабков ҳайдовчиларни «Қизил шанбалик» билан табриклаб, уларга муваффақият тилади. Сўнг бугун 5-парк ҳайдовчилари 77, 134, 65-экспресс ва шаҳардан ташқарига қатновчи 107, 108, 110 автобус маршрутларида хизмат қилажагини айтди. Илғор шофёрлардан Хуршид Орипов, Низом Маҳмудов, Николай Рязанцев, Николай Артиков, Федор Селицевлар шу куни фақат иқтисод қилинган ёнилғи ҳисобидан меҳнат қилишди.

Коммунистик шанбаликда, — дейди А. Бабков. — Биз кун бўйи меҳнат қилмоқчимиз. Иш якунларини кечга яқин чиқарамиз аммо ҳозир ҳам айтишимиз мумкинки, 1200 сўмлик иш ҳақини беш йиллик фондига ўтказамиз.

Ленин райони

НАЗОРАТЧИЛАР МАМНУН

Соат 10.00 «Диққат завод радиоузелидан гапирамиз. Коммунистик шанбаликнинг бориши, ҳақида навбатдаги ахборотни берамиз. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкалари бир меъёрда ишлаб, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаяпти. Заводнинг техника контроли бўлими сўнгги йиғув участкасига чанглатгич мосламаси бўлган иккинчи пуркагични қабул қилиб олди...».

— Ҳамма нарса куни-кеча тасдиқланган график бўйича бораяпти, — деб шарҳлайди «Ташхимсельмаш» заводи техника контроли бўлими бошлиғининг ўринбосари, завод партия бюроси секретари Э. Рябоконь.

...Фарид Гумеров бригадаси участкасида чанглатгичнинг мураккаб узеллари йиғилади.

...Асосий йиғув участкасида иш қайнайди. Бу ерда Одил Муқимжонов бригадаси меҳнат қилаяпти.

Таъминот бўлимида бугун тайёрланган барча «ОВХ — 14» агрегатлари Қорақалпоғистонга — «Узсельхозтехника»нинг Тахиатош базасига жўнатилганлигини айтишди.

— Иш куни охирида, — деди Э. Рябоконь, — «Ташхимсельмаш» ишчилари камида бешта машина, бешта электропривод, жами 16 минг сўмлик маҳсулот беришади.

...Шанбалик ўтказиш штабидан хабар беришларича, Ленин районида меҳнат байрамига 75 мингга яқин киши чиқди. Кун охиригача 735 минг сўмлик саноат маҳсулоти тайёрланади.

- *Меҳнат байрамида 800 мингдан зиёд ҳамшаҳарларимиз иштирок этишди*
- *Бир кунда тахминан 5,5 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди.*
- *Пойтахтимизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишига қўшилган муҳим ҳисса*

Ҳамза райони

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Бизнинг интервью

Бугун биз эрталаб пойтахтнинг Ҳамза районида коммунистик шанбаликка тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича штаб бошлиғи, район партия комитетининг биринчи секретари Т. Э. Эргашев билан суҳбатлашдик.

— Турғун Эргашевич, сиз раҳбарлик қилаётган штаб бугунги коммунистик шанбаликнинг янада самарали ва зўр уюшқоқлик билан ўтиши йўлида қандай тайёргарлик ишларини олиб борди?

— Аввало, биз ҳар бир коллективдан шанбаликка неча кишининг чиқиши ва улар қандай ишларни бажариши лозимлигини аниқлаб олдик. Шунингдек, амалга ошириладиган ишлар ҳажми, уларнинг номи ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг миқдори ҳамда тўққизинчи беш йиллик фондига ўтказиладиган маблағ суммалари ҳам аниқлаб олинди.

Корхоналар, ташкилотлар ва маҳалла комитетларига ободонлаштириш ишлари олиб борадиган аниқ территориялар биркитиб қўйилди. Шуни айтиш керакки, районнинг барча территорияси зоналарга бўлинган, ҳар бир зонада шанбаликка тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича масъулиятли кишилар белгиланган. Меҳнатни ташкил этиш масалалари, шанбалик иштирокчиларини керакли иш қуроллари ва механизмлар билан, озиқ-овқатлар билан таъминлаш ҳам жиддий ўйланган. Биз «Қизил шанбалик»нинг ҳақиқий меҳнат байрамига айланишини кўзда тутиб, уни ҳам бадиий, ҳам мусиқавий жиҳатдан жиҳозлаш тўғрисида ҳам ўйлаганмиз.

— Хўш, мана шу тайёргарликлар натижалари меҳнат байрамининг дастлабки соатларида қандай кўзга ташланди?

— Шанбалик юксак уюшқоқлик билан, ишлаб чиқилган план бўйича бошланди. Масалан, «Ташсельмаш» заводида беш мингдан зиёд киши ўз дастгоҳларини эгаллашди. Улар кун бўйи 70 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришади. «Ташэлектромаш» заводининг ишчилари эса 70 та трансформатор тайёрлашади, 2-темир—бетон буюмлари заводи коллективи эса 600 кубометр йиғма темир-бетон ишлаб чиқаради.

Ўзларининг иш ўринларида банд бўлмаган корхона ва ташкилотларнинг хизматчилари район территориясини ободонлаштиришга якдиллик билан чиқдилар. Шанбаликнинг юзлаб иштирокчилари бўлган тепловоз ва вагон депоси, Тошкент товар станцияси, бир қатор автобазалар, гуруч комбинати ва бошқа корхоналарнинг вакиллари Қуйбишев шоссесида ободонлаштириш ишлари билан машғул бўлдилар. Улар ирригация тармоқларини тозалайдилар, майдонларни тартибга келтирадилар, дарахт ва буталар ўтқазадилар. Бундан ташқари, бугун металл парчалари тўплаш, чиқиндиларни чиқариб ташлаш, бинолар олдини оқлаш сингари ишлар ҳам бажариляпти.

Эртага районнинг ўн минглаб студент ва мактаб ўқувчилари шанбаликни давом эттиришади.

— Сўнгги, савол: Район мисолида шанбалик натижалари сон билан ҳисоблаганда қанчани ташкил этади?

— Ўртача ҳисоб-китобларга қараганда, умуман районимиз бўйича шанбаликка 100 мингга яқин киши чиқди. Улардан 47 минг киши бевосита ўз иши ўринларида ишлашди. «Қизил шанбалик»нинг 15 минг иштирокчиси территоияларни ободонлаштириш, корхоналарга туташган жойларни ободонлаштириш ишлари билан шуғулландилар. Ва ниҳоят, ўнлаб мингга яқин киши районнинг кичик хиёбонлари ва территорияларини ободонлаштирдилар.

Уларнинг иш якунлари қанча дейсизми? Ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажми 1,5 миллион сўмдан зиёдни ташкил этганлигини айтишнинг ўзи район меҳнаткашларининг ҳимматидан дарак бериб турибди. 200 минг сўмга яқин иш ҳақи тўққизинчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Меҳримиз намойиши

Чилонзор райони

Мен бугун ўз корхонамга кайфиятим жуда чоғ бўлиб келдим. Байрамга чиққан кишидек кийинганман. Ҳамкасбларим ҳам меҳнат байрамига ана шундай ҳисҳаяжон билан келишди. Чунки, доҳиймиз Владимир Ильич Ленининг қизил шанбаликда иштирок этгани ҳаммамизнинг қалбимиздан ўрин олган. Биз ўзимизнинг муқаддас ишимиз билан шу куни улуғ доҳийга бўлган чексиз меҳр ва муҳаббатимизни ёрқин намойиш этдик.

Эрталаб соат 9 да корхона территориясига киришдаги майдонда тантанали митинг бўлиб ўтди. Дирекция бизни коммунистик шанбалик бошланиши билан табриклади ва ишимизга муваффақиятлар тилади. Ишчилар, хизматчилар сўз олиб ўзларининг бажарадиган ишлари ва юмушлари ҳақида ҳаяжон билан гапириб бердилар.

Ҳақиқатан ҳам тушлик танаффусгачаёқ ишчиларимиздан Қ. Соипова, С. Рихсиев, Г. Каримова, А. Содиқова, Н. Визгова бошчилик қилаётган пархез цехининг коллективлари талай иш бажаришганлиги маълум бўлди. Механика цехи, хўжалик бўлимининг ишчилари, план бўлими ходимлари, тара ва идишлар цехлари ишчилари, шофёрлар ободонлаштириш ишлари билан машғул бўлдилар. Улар жиҳозларни бўёқдан чиқардилар, комбинат цехлари ва территорияни ораста қилдилар. Чилонзор кўчасида ҳашар ўтказдилар. Бир неча машина ахлат шаҳар ташқарисига чиқариб ташланди. 230 метр ариқ тозаланди, 120 та дарахт кўчати, 500 тупдан ортиқ бута, бир неча юзлаб гул кўчатлари ўтқазилди. Гулзорларга меҳр билан ишлов берилди. Мўлжалланган ишларнинг ҳаммаси амалга оширилди. 7 тонна металл парчаси йиғиштириб олинди ва давлатга топширилди.

Ободонлаштириш ишларида ишчилардан: И. Аношин, Х. Исматуллаев, Ф. Ғаниев, бухгалтерлардан Л. Юсупова, Л. Смирнова, инженер М. Рудикова, инженер-технолог Р. Ликова ва бошқа кўпгина кишилар меҳнатда ўрнак кўрсатдилар.

Биз, сут комбинатининг меҳнаткашлари ёғмой комбинатининг коллективи билан мусобақалашмоқдамиз. Бугун ҳам социалистик беллашувимиз ўзининг янги қирраларини кўрсатди. Тез орада телефон орқали бажарилган ишларнинг натижалари билан танишдик.

Коммунистик шанбаликда корхонамизнинг уч юздан ортиқ кишиси иштирок этди.

Шу бугуннинг ўзидаёқ биз тўққизинчи беш йиллик фондига ишлаган меҳнат ҳақимиздан 1500 сўмини армуғон этдик.

Х. ХЎЖАЕВА,
сут комбинати ишчиси.

Куйбишев райони

Олимлар ҳиссаси

Райондаги илмий-тадқиқот институтларининг олимлари бугун приборлар ва ҳисоблаш техникалари, колбалари ва чертёж доскаларини тарк этиб, ўз муассасалари территориясини ҳамда унга туташ бўлган кўчаларни кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш билан шуғулландилар. «Олимлар — «Қизил шанбаликда», «В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллигини юксак унумли меҳнат билан нишонлаймиз» — академиклар шаҳарчасидаги институтларнинг биноларига илинган қизил алвонларга мана шу шиорлар ёзилган.

Шу куни улар турли-туман ишларни бажаришлари керак: нефтни қайта ишлаш саноати илмий тадқиқот институти ходимлари ўзларининг база заводларидаги гаражни қуришда, «Водгео» бўлими ходимлари янги бинода, ўсимликларнинг экспериментал биологияси институти олимлари эса, тажриба участкаларида ишлашади. Албатта, уларнинг ҳаммаси дарахт экиш, гулзорларни ишловдан чиқариш, территорияни тозалаш ишлари билан ҳам шуғулланадилар.

— Бизда, — дейди ўсимлик моддалари химияси институти партия ташкилотининг секретари, техника фанлари кандидати Татьяна Алексеевна Антипова,— бугун 800 квадрат метр майдонда боғ, минг квадрат метр майдонда гулзор барпо қилинди, 300 туп дарахт, 500 туп бута, шунча гул кўчати экилди. Кўчатлар экиш, гулзорлар барпо қилишда алкалоидлар ва оқсиллар химияси лабораториясининг химия фанлари доктори Воҳид Маликович Маликов ва директорнинг илмий ишлар бўйича ўринбосари Фаттоҳ Йўлдошевич Йўлдошев бошлиқ ходимлари яхши меҳнат қилишди.

Техника фанлари доктори Талат Тойбекович Шокиров ва парторг Мария Ивановна Ларинова бошлиқ экспериментал технология лабораторияси ходимлари дарахтлар атрофини юмшатиш, ариқларни тозалаш, гуллар экишда анчагина ишларни қилишди.

Н. ЮЖИНА.

Октябрь райони

БАЙРАМ КАЙФИЯТИ

Бугун учинчи тикув фабрикасига ташриф буюрганларнинг ҳаммасини комсомоллар қарши олишди. Митинг, музика садолари, радио ахборотлар, меҳнат кўтаринкилиги — буларнинг ҳаммаси одатдаги меҳнат жараёнига байрам кайфиятини бағишлар эди.

«Ўйинчоқлар», спорт товарлари, офсет босма, кўн-галантерея, бадиий буюмлар фабрикаларида, кўн-мўйна заводида, полиграф-комбинатда ҳам «Қизил шанбалик» ана шундай уюшқоқлик билан бошланди. Иқтисод ва тежамкорлик жонкуярларининг юриши муваффақиятли якунланди — маҳсулотларнинг аксарияти тежалган хом ашё ва материаллардан ишлаб чиқарилди. Шу куни қурувчилар, транспортчилар, алоқачилар, лойиҳачилар ҳам яхши меҳнат қилишди.

Хомаки ҳисоб-китобларга қараганда, бугун смена охирига келиб, 650 минг сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилибди. Бу ўтган йилги шанбаликдагидан 150 минг сўмлик кўп.

Сергели райони

Комсомоллар олдинда

«Ўзбекистон» сунъий ва табиий тери бирлашмаси хизматчилари ва ишчилари бугун ўтказилган «Қизил шанбалик»да кўтаринки руҳ билан меҳнат қилишди. Ҳамма участкаларда ишчилар зиммаларига олган мажбуриятларини аъло даражада бажаришди. Смена тугагандан сўнг коммунистик шанбалик бўйича тузилган район штаби тўққизинчи беш йиллик фондига 2,4 минг сўм ўтказилганлигини ва 83 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилганлигини қайд этди.

Сунъий тери заводидаги 3 та комсомол ёшлар бригадаси бошқаларга ўрнак бўлишди.

Бирлашманинг бир группа хизматчилари завод территориясини ободонлаштиришда иштирок этишиб, у ердаги йўлкалар ва ариқларни чиқиндилардан тозалашди.

А. ГАБДУЛИН,
«Ўзбекистон» сунъий ва табиий тери бирлашмаси комсомол комитетининг секретари.

Садоқат билан

Ўзбекистон ССР сув хўжалиги ва мелиорация министрлигининг биноси олдидаги майдон эрталабданоқ гавжум бўлиб кетди. Бу ерда икки автобус ҳашарчиларни кутиб турган эди. Министрликка қарашли «Узоргтехстроймелиорация» трести ва тажриба-механика экскаватор ремонти заводининг комсомоллари ана шу машиналарда Тошкент областидаги «Ирригатор» пионер лагерига йўл олдилар. Улар болалар оромгоҳини ёзги мавсумга тайёрлаш ишида жонбозлик кўрсатдилар.

Министрлик партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари қизил шанбаликка ўз вақтида пухта тайёргарлик кўриб келди. Шунинг учун ҳам шанбалик жуда ҳам зўр уюшқоқлик билан бошланди.

Т. ШОЮСУПОВА.

Халқнинг юксак ишончи

Ўзининг шонли революцион ва меҳнат традициялари билан машҳур бўлган Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон-ремонти заводининг цехлари сайловга бағишланган транспарантлар билан безатилган. 1917 йил ноябрь ойида Қизил Шарқ устахоналари (илгари бу корхона шу ном билан аталар эди) берган гудок Ўрта Осиёда Совет ҳокимияти барпо этилганлигидан хабар қилган эди. Эндиликда ўзбек диёрида Советлар байроғини ўрнатган темирйўлчиларнинг ворислари зўр масъулият туйғулари билан СССР Олий Совети сайловига ҳозирлик кўрмоқдалар.

Республикадаги энг кекса корхонанинг неча юзлаб ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари 19 апрелда мамлакат давлат ҳокимиятининг юқори органига ўз номзодини кўрсатиш учун сайлов олди йиғилишига келишди.

Завод партия комитетининг секретари И. А. Бобров йиғилиш аҳлига мурожаат қилиб, қуйидагиларни айтди: Мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига сайлов жуда катта сиёсий воқеадир. Завод меҳнаткашлари сайловга тайёрланиб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдирмоқдалар. Улар ўзларининг ҳамма ишларида партия XXIV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига амал қилмоқдалар.

Заводда ўттиз йилдан ортиқ ишлаб келаётган электр машиналари цехи слесарларининг бригадири Н. М. Железнов сўз олди. Ишлаб чиқариш ветерани ленинча миллий сиёсатнинг, совет халқлари бузилмас дўстлигининг ажойиб самаралари тўғрисида ифтихор билан гапиради. Бу самаралар Ўзбекистон индустриясининг тез юксалиб боришида, колхоз ва совхоз далаларида мисли кўрилмаган кўп миқдорда пахта етиштирилаётганлигида, фан ва маданият юксак даражада ривожланганлигида, шаҳар ва посёлкаларнинг қиёфаси ўзгарганлигида ўз ифодасини топмоқда. Бу муваффақиятларнинг ҳар бири, деб таъкидлайди Н. М. Железнов, Ўзбекистон Коммунистик партиясининг фаолияти билан чамбарчас боғланган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев республикага Халқлар дўстлиги орденини топшириш вақтида сўзлаган нутқида Ўзбекистон Компартиясининг фаолиятига юксак баҳо берди.

Нотиқ бутун залнинг давомли қарсаклари остида бундай деди: Мен заводимизнинг бутун коллективи номидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидовни Тошкент—Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф қиламан.

Нотиқ ўртоқ Ш. Р. Рашидовни таниқли сиёсий ва давлат арбоби, чинакам интернационалист деб таърифлайди. Шароф Рашидович, деб таъкидлайди слесарлар бригадири, бизнинг депутатимиз бўлиб, сайловчиларнинг ишончини оқлади. У заводимизга тез-тез келиб, бизга ҳар томонлама ёрдам бермоқда, илтимос ва таклифларимизга зўр эътибор билан қарамоқда.

Тепловоз-йиғув цехининг бошлиғи Ю. Г. Зайцев, ғилдирак цехининг слесари О. Ҳусанбоев, дизель цехининг ишчиси В. П. Галкина, завод бошлиғи Х. Ш. Файзуллаев, Ленин район партия комитетининг биринчи секретари И. И. Федоринов бу таклифни қизғин қўллаб-қувватладилар. Сўзга чиққан ўртоқлар партия билан халқнинг бузилмас дўстлиги тўғрисида гапирадилар, СССР Олий Советига ўтказиладиган сайлов совет кишиларининг Ленин партиясига чексиз садоқатини, КПСС раҳбарлигида коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритишга тайёр эканликларини янада зўр куч билан намойиш қилади, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонти заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари **Шароф Рашидович Рашидовни** 115-Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилдилар ва унга мурожаат қилиб, шу округдан овозга қўйилиш учун розилик беришни сўрадилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

✦ Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг ахбороти эълон қилинган.

✦ Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг кенгашида иштирок этган совет делегацияси 19 апрелда Варшавадан Москвага қайтиб кетди.

✦ Кеча Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида транспорт ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, электр химия саноати корхоналарининг, уй жой ва коммунал хўжалик, маиший хизмат кўрсатиш ва халқ хўжалиги бошқа соҳаларининг илғор ишчиларига СССР орден ва медаллари топширилди. Улар 1973 йил плани ва зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажаришда эришган муваффақиятлари учун шу мукофотларга сазовор бўлган эдилар.

● Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги олдидан

1927 ЙИЛ

ТАРИХ ФАНЛАРИ ДОКТОРИ, ПРОФЕССОР Ғ. Р. РАШИДОВ ТАҲРИРИ ОСТИДА

Тошкент солномаси

Тошкент меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ўн йиллигини хўжалик ва маданий қурилишда янги-янги зафарлар билан кутиб олдилар. Меҳнат кишиси, янги ҳаёт хўжайини эканлигига, ўзи ишлаётган корхонанинг хўжайини эканлигига тобора чуқурроқ ишонч ҳосил қила бошлади. Рационализатор ва ихтирочилар ҳаракати кенг қулоч ёйди. Бунинг натижасида, саноатни тиклаш ва ривожлантириш учун кўп имкониятлар яратилди.

Рационализаторлик таклиф ва ихтиролари ишлаб чиқариш кенгашлари ва комиссияларида муҳокама қилинар эди. Чунончи, Биринчи май район устахоналари кенгашида Тошкент пассажир станциясидаги сув иншоотини реконструкция қилиш ҳақидаги таклиф қараб чиқиб, маъқулланди. Ўрта Осиё темир йўли Тошкент узелида рационализаторлар таклифи билан рессорларни синайдиган пресс механизациялаштирилди; модел устахонаси реконструкция қилинди.

Фальковский, Петушков, Передумов, Снимщиков, Середа ва Фаворский каби рационализаторлар томонидан таклиф этилган ихтиролар Ўрта Осиё темир йўли устахоналарида, Тошкент чинни заводида ва шаҳардаги бошқа корхоналарда муваффақият билан қўлланди, натижада, ишчилар меҳнати анча енгиллашди, талайгина маблағ иқтисод қилинди.

Бу ишга ишчилар синфи кенг оммасини жалб этиш мақсадида Ўзбекистон КП (б) Марказий Комитетининг ташаббуси билан «Правда Востока» газетаси томонидан 1927 йилда ишлаб чиқариш комиссиялари ва кенгашлари фаолиятига бағишлаб республика кўриги ўтказилди. 1927 йилнинг май ойида Марказий конкурс комиссияси бу кўрикка якун ясади ва Қизил Шарқ устахоналари ҳамда 49-пахта тозалаш заводида оммавий ишлаб чиқариш ишларини ташкил этиш энг яхши йўлга қўйилган деб ҳисобланди.

Шаҳарда корхона ва ҳунармандчилик артелларини йириклаштириш ишлари давом эттирилди. 1927 йилнинг март ойида «Бемкар» ва «Таштремх» трестлари бирлашиб, «Ташместпром» цехи деб атала бошланди. «Таштремх» трести бирлашишдан аввал давлатдан 41800 сўм миқдорида дотация олган эди. Дотация корхона моддий базасини мустаҳкамлаш мақсадида берилган эди.

Ҳунармандларни артелларга жалб этиш масаласи Тошкент коммунистларининг йиғилишларида тез-тез муҳокама этиб турилди. Бу йиғилишларда аниқ программалар ишлаб чиқилди. 1927 йилдан бошлаб, Тошкентдаги артеллар бирин-кетин бирлаша борди. Уларнинг составн вақт-вақти билан тозаланиб турди, меҳнатга ёт элементлар артелдан четлаштирилди. Бундай тадбирлар ишни бир меъёрда олиб бориш, меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берди.

Хотин-қизларни артелларга жалб этиш ишига ҳам катта эътибор берилди. Бу йўл билан улар ижтимоий-фойдали меҳнатга янада яқинлаштирилди, улар социалистик қурилишда актив иштирок эта бошладилар. Айниқса, 1927 йилда бўлиб ўтган «Ҳужум» кампанияси даврида маҳаллий хотин-қизлар учун артеллар очиш кенг авж олди. Ўша йили Тошкентда Охунбобоев номли ҳунармандчилик артели, «Меҳнат қудрати», «Жигард», «Истиқомат» (тикувчилик), «Кендир» (тикувчилик—трикотаж) ва бошқа артеллар очилди. Бу артеллар ташкил этила бошланган биринчи кунларданоқ уларга 196 хотин-қиз ишга қабул қилинди. Улардан 72 киши ўзбек хотин-қизлари эди.

ФЗУ мактабларига ҳам хотин-қизлар қабул қилиш тобора кенг тус олди. 1927 йилнинг ўрталарида курсларда ҳамда ҳунар-техника мактабларида 62 ўзбек қизи ўқир эди. Улар барча қийинчиликларни енгиб ўтиб, маърифат остонасига қадам қўйган эдилар. У вақтларда диний урф-одатлар, эскилик иллатлари томири ҳали мустаҳкам эди. Шунинг учун ҳам, даставвал ўқишга аҳд қилган ўзбек қизлари реакцион дин ҳомийлари ва ўз ота-оналари тазйиқи билан ўқишни ташлаб кетишга мажбур бўлган ҳоллари ҳам тез-тез содир бўлиб турар эди.

ФЗУ мактаблари шаҳар корхоналари учун малакали кадрлар етиштириб берар эди. 1927 йилда Таштрамнинг ФЗУ мактабида кадрларнинг янги отряди: 35 токарь, слесарь, электромонтёр қўлга шаҳодатнома олди. Улар пахта тозалаш, «Молот» ҳамда Ильич номли заводларга ишга юборилдилар.

1927 йилда ялпи маҳсулот ҳажми Тошкентда урушдан олдинги даврга нисбатан анча ошди. Қуйидаги рақамлар буни яққол тасдиқлаб беради: 1913 йилда ялпи маҳсулот ҳажми 39 миллион 509 минг сўмни ташкил этган бўлса, 1927 йилда 60 миллион 105 минг сўмни ташкил этди.

Социалистик қурилишдаги ғалабалар Троцкий, Зиновьев ва Каменев бошчилик қилган оппозиция тарафдорларига ором бермас эди. Улар бир мамлакатда социализм қуриш мумкинлиги тўғрисидаги ленинча назарияга қарши чиққан эдилар. Ана шу ёт унсурларга қарши олиб борилган аёвсиз курашларда Тошкент большевиклари ҳам актив иштирок этдилар. Ильич номли завод, Ўрта Осиё Бош темир йўл устахоналари, САКУ, САГУ, Таштрам, «Қизил тонг» фабрикаси бошланғич ячейкаларида коммунистлар оппозицияни аёвсиз фош этиб ташладилар.

1927 йилнинг 12—14 ноябрлари давомида Тошкентда 86 жойда йиғилиш бўлиб ўтди. Бу йиғилишларда 5736 киши иштирок этди. Ушбу йиғинларда катта кўпчилик — 5705 киши партия йўлини қувватлаб чиқиб овоз берди. 14 киши қарши, 17 киши бетараф қолди, холос. Шундай қилиб, ушбу дискуссия Тошкент партия ташкилотининг сиёсий етуклиги юксаклигини яна бир карра намойиш этди. Оппозициячилар ва партияга қарши бошқа душман элементларга, группабозликларга қарши курашда Тошкент партия ташкилотининг кўзга кўринган ходимларидан И. К. Лукьянов, А. Тошмуҳамедов, К. Н. Мальцев, Н. Хўжаев, Н. Г. Колотилин, А. Бобожонов, М. Мирходиев, А. Авлоний ва бошқалар актив фаолият кўрсатдилар.

Бу даврда шаҳар хўжалигини тиклаш бўйича ҳам улкан ишлар амалга оширилди. 1926—1928 йилларда Тошкентда давлат маблағи ҳисобида 19 та уй қуриб фойдаланишга топширилди. Ушбу турар жойларнинг умумий майдони 1394 квадрат метрни ташкил этар эди. Кооперация йўли билан 1148 квадрат метр майдонга эга бўлган 16 та уй қурилди. Хусусий йўл билан 10768 квадрат метр майдонни ташкил этган уйлар қурилди. Бугунги кунда биз ўнлаб ва юз марталаб ошириб таққос этадиган рақамлар билан фикр юритишга одатланиб қолганмиз. Бироқ шуни унутмаслик керакки, у пайтларда ҳар бир тийин, ҳам турар жойнинг ҳар бир метри ҳисоб-китоб эди. Шунинг учун ҳам, юқорида келтирилган фактларнинг ўзиёқ ўша давр учун катта аҳамиятга эга бўлган тараққиёт белгиси эди.

Маданият соҳасида ҳам янги босқич кўзга ташланди. Ўзбек театр санъати ижодий жиҳатдан анча ўсди. Айниқса, Ҳамза номли театр бу даврга келиб юқори поғонага кўтарилди. Театр артист кадрлар тайёрлаш бўйича улкан ишларни амалга оширди. Театрнинг устоз актёрлари Тошкент театр техникуми студентларига ўз билим ва тажрибаларини ўргатиб бордилар. 1927 йилда театр Биль—Белоцерковскийнинг «Довул» пьесасини саҳнага қўйди. Ушбу спектаклга М. Уйғур ва Л. Берковкий режиссёрлик қилди. Спектакль Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари ҳақида томошабинларга ҳикоя қилиб берди.

1927 йил охирлашиб қолган эди. Совет ҳокимияти ўзининг иккинчи ўн йиллигига қадам қўймоқда эди. Декабрь ойида ВКП(б) нинг XV съезди очилди. Съезд мамлакатимиз тарихига қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ва социализмнинг бутун фронт бўйлаб юриши съезди сифатида кирди.

Тошкент шаҳри коммунистлари олдида, барча меҳнаткашлари олдида янги улуғвор вазифалар турар эди.

Пойтахтимиз гўзал ва кўкаламзор бўлсин!

ҲАММА ҲИММАТ КЎРСАТСИН!

Неча йиллардан бери мен ободонлаштириш борасида қатор қийинчиликларга дуч келаман. Баъзан, сув йўқлиги сабабли дарахтлар қуриб қолиши, баъзида ободонлаштиришни оталиққа олган ташкилотларнинг бепарволиги каби ҳоллар учрайди. Мен сизларга охирги бўлган воқеани сўзлаб бермоқчиман.

Кимда ким «Комсомол 40 йиллиги» кўчасидан ўтган бўлса, бу ердаги икки хиёбонга албатта кўзи тушган бўлиши керак. Биринчиси, «Дружба» кино-театри ёнида, иккинчиси, поликлиника ёнида жойлашган. Бугунги кунда унга қараган ҳар бир киши бу ердаги ҳаробаликни кўриб юраги ачишади. Бу хиёбонлар бундан 20 йил муқаддам «Средазгипроэнергострой»нинг ташаббуси билан бунёд қилинган эди. Бир вақтлар кўплаб ҳамшаҳарларимизнинг энг кўркам манзарали оромгоҳига айланган бўлиб, сўнгги йилларда ташлаб қўйилди.

Оталиққа олган ташкилотлар бу хиёбонни эсдан чиқариб қўйган кўринишади. Дарахтларни экиб, уни вояга етказишда қанчадан-қанча куч сарф қилинди. Лекин уларнинг меҳнати билан бунёд қилинган ва бугунги кунда ташландиқ ерга айланиб қолган хиёбон айбдорларини кечириб бўладими? Уй-жой коммунал бўлимидаги ўртоқлар бу ерда шанбалик ўтказиб, ахлатларни тозалаб, дарахтлар тагини юмшатишса мақсадга мувофиқ бўларди. Лекин бу ҳам камлик қилади. Бу ерга албатта бирор бир боғбонни тайин қилиш лозим, у дарахт ва гуллар ҳолидан мунтазам хабар олиб туриши керак.

Трактор заводи Луначарское шоссесини оталиққа олган. Бу иш, албатта, таҳсинга сазовордир. Лекин сил касалликлари санаторийси қаршисидаги хиёбон ачинарли аҳволда. Ажойиб дам олиш уйи қаровсиз ётибди. Айни кунларда, бу ерни оталиққа олган ташкилот хиёбонда дарахт ва гул ўтқазиш билан бирга, у ердаги чиқиндиларни йўқотса яхши бўларди. Худди шундай танбеҳ сўзларни экскаватор заводи раҳбарлари адресига ҳам айтиш мумкин. Содиқов кўчаси ва Куйбишев майдонидаги шу ташкилотга қарашли хиёбонлар ахлатлар кўплигидан антисанитария ҳолига келган. Район ижроия комитети бу йил ҳам кўплаб корхона ва ташкилотларга маълум участкаларни тақсимлаб берди. Бу участкаларнинг ҳаммаси корхона ва ташкилотлар томонидан оталиққа олинган. Лекин улар фақат бир марта шанбаликка чиқиш билангина кифояланиб қолмасликлари лозим. Ҳар бир коллектив ўзига топширилган ишни масъулият билан бажариши керак.

Куйбишев райони йилдан-йилга гўзал ва кўркам бўлиб бормоқда. Лекин унинг янада чирой очишида ҳали кўпгина ишлар қилиниши лозим. Бу умумхалқ ишида райондаги барча меҳнаткашлар ҳиммат кўрсатишлари керак.

В. ХАРЬКОВА,
Куйбишев район ободонлаштириш бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Ёппасига ҳашарга

Яқинда Октябрь районидаги «Октябрь 50 йиллиги» номли маҳаллада «Ассалом, навруз» темасида йиғин ўтказилди. Маҳалла комитетининг раиси Илҳом Юсупов ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида маҳалла аҳлининг қўлга киритаётган ютуқлари ва «Қизил шанбалик»ни муносиб кутиб олиш ҳақида гапирди.

Бундан бир неча йиллар олдин тупроқ босиб ётган кўчалар бугунги кунда асфальт қилинган. Маҳалла меҳнаткашларининг кучи билан 300 ўринли мажлис зали, 6 хонали уй қурилди. Кўпгина кўчалар ободонлаштирилиб, дарахт кўчатлари ўтқазилди.

Ш. ҚУШОҚОВА,
маҳалла хотин-қизлар Советининг раиси.

Киров районининг меҳнаткашлари кўкаламзорлаштириш бўйича шанба ва якшанбаликларда актив қатнашиб район территориясини обод қилиш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

СУРАТДА: Юнусобод массивидаги 700 ўринли 27-поликлиниканинг бир группа медицина ходимлари навбатдаги шанбалик ўтказмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Маҳалла обод бўлмоқда

Куйбишев районидаги Гёте, Семашко, Аэродромная кўчалари бир маҳаллага бирлашган. Бу кўчаларда илгари на сув бор эди ва на кўчаларга асфальт ётқизилган эди. Эндиликда эса, қувурлар ётқизилиб, сув келтирилди. Устунларга чироқлар илинди. «Гордорстройремонт» тресги томонидан кўчалар кенгайтирилиб, асфальт ётқизилди. Шундай қилиб, маҳалламиз кўчаларига файз кираётир.

Маҳалламизда уюштирилган умумхалқ ҳашарида аҳоли актив қатнашди. Барча ариқлар, кўчалар ҳар хил чиқинди ва ахлатлардан тозаланди. Ариқ бўйларига турли хил кўчатлар ўтқазилди.

Маҳалла комитетининг раиси Н. Йўлдошев ободонлаштириш ишларига бош-қош бўлмоқда. Маҳалла аҳли «Қизил шанбалик»да ёппасига ҳашарга чиқди.

Р. ҚУРБОНОВ.

АКТИВЛИК КЎРСАТИБ

Ҳамза район ободонлаштириш бошқармаси меҳнаткашлари бу йилги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлигида 75 минг дарахт ва 51 минг яшил тўсиқ экишиб, планни муддатидан илгари бажардилар.

Райондаги уй-жой бошқармаси азаматлари эса 1056 туп мевали ва манзарали дарахт, 4 минг яшил тўсиқлар, 17 минг ранг-баранг гул ўтқазиб, районларини янада кўркам ва обод бўлишида катта ҳисса қўшдилар.

Шанба ва якшанба кунлари район уй-жой бошқармасига қарашли бир ЖЭК ва бир уй бошқармаси хизматчилари 13562 аҳоли ёрдамида ҳашарга чиқишмоқда. Улар ўтказилган «Қизил шанбалик»да ҳам уюшқоқлик билан иштирок этишиб, бинолари атрофини тозалаб, дарахтлар тагини юмшатиб, оқладилар.

Уюшқоқлик билан

Чилонзор район меҳнаткашлари бу йилги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлигида планда кўрсатилган 76 минг ўрнига 78 минг 400 дарахт, 58 минг 600 яшил тўсиқ ўрнига 79 минг 800 туп яшил тўсиқ экишди. Ярим миллионга яқин ранг-баранг гул ҳам ўтқазилди. Районда ҳар шанба ва якшанба кунлари умумхалқ ҳашарлари ўтказилмоқда. Кечаги шанба ва якшанба кунлари ҳам 60 мингдан ортиқ киши ҳашарга чиқди. Шу кунгача райондаги 576 километр ирригация шохобчаларидан 540 километри тозаланиб, 5 минг тоннадан ортиқ ахлат шаҳар чеккасига чиқариб ташланди. «Главташкентстрой»га қарашли 5 ва 6-автобаза район меҳнаткашларига яқиндан ёрдам бериб, ҳар куни 10 машинани ҳашарчилар ихтиёрига ажратмоқда.

Район «Автодормехбаза» ишчилари эса ҳашарда 60 га яқин машинаси билан иштирок этди.

Юбилей йилида районда янги «Ўзбекистон 50 йиллиги» маданият ва истироҳат боғи фойдаланишга топширилади. Ҳозир бу ерда «Ташинжстрой», «Союзпроводмеханизация»га қарашли 4-қурилиш бошқармаси ва райондаги мактабларнинг ўқувчилари боғни белгиланган муддатда фойдаланишга топшириш учун жонбозлик кўрсатишяпти. Район Советининг депутатларидан Валентин Михайлович Багилов ва Игорь Эдуардович Кузьмичевлар бошчилигида умумхалқ ҳашарларининг планлари тузиб чиқилмоқда. Райондаги 16 та маҳалла аҳли ҳам ўз территорияларини чиқиндилардан тозалаб, дарахтлар тагини юмшатишяпти. Бу борада «Москва», «Маданият» маҳаллалари бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Аҳолига қулайлик

Собир Раҳимов район пишчеторгига қарашли озиқ-овқат магазинлари шу кунларда жорий ва капитал ремонтдан чиқарилмоқда. Собир Раҳимов кўчасида жойлашган 59 ва 60-магазинлар, Дадабоев кўчасида жойлашган 25-магазин сифатли капитал ремонт қилинди.

БУГУН ремонтдан чиқарилган магазинлар сони 40 тага етди. 1 Май байрамига қадар пишчеторгга қарашли 64 магазининг ҳаммаси ремонт қилинади.

● Мактуб йўлга чорлайди

КИМ АЙБДОР?

◎ ТУРТИНЧИ МУДДАТ. ОХИРГИСИМИ?

◎ «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» РАҲБАРЛАРИДАН ЖАВОБ КУТАМИЗ.

«Ҳурматли редакция!

1968 йилда студентлар шаҳарчасида институтимиз коллективи учун икки қаватли маъмурий ва беш қаватли лаборатория бинолари қурилиши бошланган эди. Қурилишни ўз зиммасига олган «Главташкентстрой» 6-қурилиш тресги 70-қурилиш бошқармаси бинокорлари бинони 1971 йилда фойдаланишга топширишга ваъда беришган эди. Аммо улар ҳалигача қурилишни битказганларича йўқ.

Шу йил август ойида Москвада тупроқшунос олимларнинг X халқаро Конгресси ўтказилади. Конгресс қатнашчилари — совет ва хорижий мамлакат олимларидан 100—150 нафар мутахассис Ўзбекистон тупроқлари ва улардан қишлоқ хўжалигида фойдаланиш билан танишиш мақсадида институтимизга келишади. Биз институт ходимлари Конгресс очилгунча институтимиз янги биносини битказилишига ёрдам беришингизни илтимос қиламиз.

Тупроқшунослик ва агрохимия илмий-текшириш институти ходимлари номидан:

Т. МУҲАМЕДОВ,
М. АЛИЕВА,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари;
М. НАСРИДДИНОВ,
А. РАЖАБОВ,
Х. ШАРИПОВ,
илмий ходимлар.

Газетхонларимизнинг талаби бўйича институт биноси қурилишига масъул бўлган кишилар билан учрашиб қурилишнинг нима сабабдан шунчалар чўзилиши сабабларини билишга ҳаракат қилдик. Аввало **қурилиш буюртмачиси —институт директори биология фанлари доктори, профессор Мажид Умаров билан учрашдик.**

—Қурилишни 1968 йилда 6-қурилиш тресги 70-бошқармаси бинокорлари бошлашган эди, — деди М. Умаров. — Лойиҳа-смета ҳужжатлари бўйича қурилиш таннархи 2 миллион 745 минг сўм бўлиб, маблағнинг 2 миллион 170 минги қурилиш-монтаж ишларига сарфланиши керак эди. Қурувчилар аввалига берилиб ишлашди. Бироқ ҳеч қанча вақт ўтмай, ишни ўз ҳолига ташлаб қўйишди. 1972 йилга бино фойдаланишга топширилиши керак бўлган пайтга қадар маблағнинг 1 миллион 439 минг сўмигина ўзлаштирилди. Бошқарма бинони фойдаланишга топшириш муддатини 1972 йилнинг тўртинчи кварталига кўчирди. Лекин, бу сафар ҳам ваъда-ваъдалигича қолиб кетди. 1973 йил январига қадар 875 минг сўм ўзлаштирилмади. Бунинг 600 минги қурилиш-монтаж ишларига сарфланиши белгиланган эди.

Қурувчилар бинони фойдаланишга топширишнинг учинчи муддатини 1973 йилнинг тўртинчи кварталига кўчиришди. Ўтган йилнинг 12 ойи ичида 302 минг сўмлик иш адо этилди. 70-қурилиш бошқармасининг бошлиғи А. Шаматов, бош инженер Ю. Доленколар бундан етарли хулоса чиқаришлари, янги йилда иш суръатини янада оширишлари керак эди. Аммо улар юбилей йилида ҳам ўз ишларида бурилиш ясашмади.

Шу йил 30 январь куни Ўзбекистон ССР Министрлар Советида бу масала муҳокама қилиниб, «Главташкентстрой» бошлиғи Г. М. Саркисовга институт биносини 1974 йил иккинчи кварталида топшириш ҳақида кўрсатма берилди. Уларга биринчи-иккинчи кварталда 326 минг сўмлик иш бажариш лозимлиги уқтирилди. Лекин қурувчилар йилнинг дастлабки уч ойида 6 минг сўмлик иш бажаришди.

Биз ҳайронмиз, қурувчилар қолган уч ой ичида 320 минг сўмлик иш бажаришармиканлар? Ёки ўрганган кўнгил, муддатни яна орқага суришармикин?

Қурилишнинг бош пудратчиси **70-қурилиш бошқармаси бош инженери ўртоқ Ю. Доленкони** буюртмачилар томонидан айтилган эътирозлар ва институт ходимларининг шикояти билан таништирдик. У айбни ёрдамчи пудратчиларга тўнкаб, шундай деди:

—Бу йил ўзлаштирилиши керак бўлган 320 минг сўмлик асосий қисмини ёрдамчи пудратчилар бажариши керак. Масалан, 6-трестнинг 47-қурилиш бошқармаси 80,54 минг сўмлик сайқал ишларини бажариши керак. Аммо улар ҳали ишни бошлаганларича йўқ. «Ташсантехгазмонтаж» трестининг «Промвентиляция» бошқармаси 33,5 минг, 2-монтаж бошқармаси сантехниклари 19,40 минг, «Газмонтаж» бошқармаси эса 14,3 минг сўмлик, «Узэлектромонтаж» трестининг 2-Тошкент монтаж бошқармаси ҳам анчагина ишларни бажариши керак. Аммо кўп ёрдамчи пудратчиларимиз ўз ишларига совуққонлик билан қарашяпти. Масалан, «Промвентиляция» бошқармаси ўтган йили ҳаво ўтказгич қувурлар борлигига қарамай, ишлашмади. Буюртмачининг ҳам айби бор. Улар кондиционерлар блокига керакли кондиционерларни етказиб бермади.

—Бу йил объектда бошқармангиз қанча иш бажариши керак? —деб савол бердик бош инженерга.

— Атиги 120,14 минг сўмлик. Бир пасда қотириб ташлаймиз.

—Ҳозир объектда қанча одам ишлаяпти?

—Ҳозирча ҳеч ким йўқ. Эртага 12 та одам жўнатамиз.

Бош инженер билан учрашган кунимиздан роса икки ҳафта ўтгач, 11 апрель куни объектда бўлдик. Лекин қурилишда 70-қурилиш бошқармасининг бинокорларини учратмадик. У ерда фақат 47-қурилиш бошқармасининг 12 нафар сайқалчиси бекорчиликдан гап сотиб ўтиришган экан. Уларнинг иш пайтида бекор ўтиришидан таажжубланиб, бунинг сабабини сўрадик.

—Э, бизни бошлиқлар шаҳарнинг бир четига ташлаб кетишибди, — деди сувоқчи С. Ҳолмуродов. —Объектга келганимизга 20 кун бўлди. Ана шундан бери тузукроқ ишлолганимиз йўқ. Аввалига уч-тўрт кун материал бўлмади. Бошқармамизда материал таъминоти унча яхши эмас-да. Материаллар келтирилгач, эндигина иш бошлаган эдикки, мана уч кундан буён электр энергияси йўқ.

Сувоқчи Кирилл Хегай ҳамкасбини қувватлаб, шундай деди: — Бош пудратчи бизга намунали шароит яратиши, ишимиздан хабар олиб туриши керак. Аммо 70-қурилиш бошқармасидагилар бундай қилишмаяпти. Электр энергиясини ҳам улар улаб бериши керак эди.

Бош пудратчилар тилга олган ёрдамчи пудратчилар билан ҳам учрашиб, бино қурилишининг шунчалар чўзилиши сабабини аниқлашга ҳаракат қилдик.

—Бошқармамиз объектда 3,94 минг сўмлик иш бажариши керак, — дейди 1-«Стройтермоизоляция» бошқармасининг бошлиғи А. Артемов—Лекин бизга «Промвентиляция», «Промсвязь», монтаж бошқармалари ишларини тугатгандан сўнггина иш фронти бўлади.

«Ташсантехгазмонтаж» трести **2-монтаж бошқармасининг бошлиғи Б. Ҳамидов:**

—Биз асосан химиявий анализлар олиб бориладиган столларни монтаж қилишимиз керак. 19 февралда буюртмачи томонидан лойиҳага ўзгартириш киритилди. Чунки вақт ўтган сари фан ва техника ривожи туфайли лойиҳачилар аввал белгилаб берган эски жиҳозлар ўрнига янги ишлаб чиқарилганларини ўрнатишимиз керак. Санитария-техникаси жиҳозлари заводига янги буюртма бердик. Улар буюртмамизни бажардик дегунларича ишни бошлаб юборамиз.

Худди шу трестга қарашли **«Промвентиляция» бошқармаси бош инженери Анатолий Кафанов** билан ҳам учрашдик.

—Ўтган йили пудратчи бошқарма бинонинг икки қаватини бизга тайёрлаб берган эди. У ерда 2 минг квадрат метр ҳаво ўтказгичларини ўрнатдик. Аммо бинонинг техника блоки ва техника қаватини, яъни 114 та кондиционер ўрнатишимиз лозим бўлган жойлар тайёр эмаслиги учун ишни тўхтатишга мажбур бўлдиқ. Бу йил бош пудратчи 15 апрелга қадар бу қаватлардаги ишларни тугаллаши керак. Шундан сўнг, иш бошлаб юборамиз.

Қурилишда иш олиб бориши лозим бўлган бошқа ёрдамчи пудратчилар билан учрашганимизда ҳам улар ўтган йили ишлай олмаганликларига кўпроқ бош пудратчини айбдор қилиб кўрсатишди.

Ҳа, буюртмачининг эътирози ҳақли. Бино қурилиши эса жуда муҳим. Партия XXIV съезди Директиваларида кўрсатилган вазифаларни бажариш учун қишлоқ хўжалик фанлари, хусусан, тупроқшунослик ва агрохимия фанларини замон талабига жавоб берадиган даражада ривожлантириш керак. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ёруғ, кенг лабораторияларга эга бўлмай туриб, фанда кашфиётлар яратиш мушкул.

Бинони фойдаланишга топширишга оз вақт қолди. Аммо қилиниши лозим бўлган ишлар кўп. Бош пудратчи ва ёрдамчи ташкилотлар бинони ўз вақтида фойдаланишга топшириш учун керакли барча зарур чора-тадбирларни кўришлари керак.

А. НИЕЗОВ,
«Тошкент оқшоми» махсус мухбири.

„Тошкент оқшоми" бонг урадн!

Жаҳон ойнаси

ЯПОНИЯ АҲОЛИСИ

ТОКИО. Япония аҳолиси ўтган йил октябрь ойининг охирида 108 миллион 710 минг кишига етди. Мамлакат аҳолиси бир йилда 1 миллион 380 минг киши купайган. Япон олимларининг чамаларига кўра, деб хабар беради Киодо Цусин агентлиги, Япония аҳолиси 20 аср охирига бориб 30 миллион нафар кўпаяди.

МЕДИЦИНА ЁРДАМИ

ХАРТУМ. Хартум яқинида Африкада катта сил касалхонаси қуриб битказилмоқда. У Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан қурилмоқда.

Касалхона қурилиши майдонида бош корпус, даволаш ва бошқа корпуслар қад кўтарди. Ҳозир Судан ишчилари Совет инженерлари ва техниклари билан биргаликда коммуникациялар ўтказмоқда ва пардоз ишларини бажармоқда. Суданлик 500 га яқин ишчи СССРдан борган мутахассислар ёрдамида кранчи, экскаваторчи, сантехник, электрчи ҳунарларини эгаллади.

Совет Иттифоқидан ўрнатишга тайёр даволаш ускуна жиҳозлари келди. Тез орада совет врачлари ҳам бу ерга келиб, суданлик ҳамкасбларига комплексни ўзлаштиришда ёрдам берадилар. Бу ерда бир маҳалда 400 киши малакали медицина ёрдами олади.

НИГЕРДАГИ АҲВОЛ

КОТОНУ. (ТАСС). Давлат тўнтариши натижасида ҳокимият тепасига келган нигер ҳарбий қўмондонлиги мамлакатдаги аҳволни тамомила назорат қилиб турганлигини айтди. Ҳарбийларнинг ҳаракатига бошчилик қилган қуролли кучлар штабининг бошлиғи подполковник Сейни Кунче радио орқали сўзлаб, аҳолини осойишталикни сақлашга даъват этди. У армия «социал адолат ўрнатиш ва халқнинг кулфатларига барҳам бериш» учун ҳокимиятни ўз қўлига олди, деб таъкидлади.

С. Кунче собиқ ҳукуматнинг ҳамма аъзолари хонабанди қилиб қўйилганлигини, президент Амани Диори эса «соқчилар назоратида турганлигини» айтди.

Ниамен радиосининг хабарига кўра, мамлакатда олий ҳарбий кенгаш тузилган. Бу кенгаш давлат ишлари билан шуғулланади. Кенгаш ҳамма сиёсий маҳбусларни озод этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

СЕНЕГАЛГА ТУҲФА

ДАКАР. (ТАСС). СССР Қизил крест ва Қизил ярим ой жамиятлари Иттифоқи Сенегал Қизил крест жамиятига кўп миқдорда дори-дармонларни туҳфа қилиб юборди. Сенегал Қизил крест жамиятининг раиси Рито Алькантара туҳфани қабул қилиб олар экан, берилган ёрдам учун Совет Иттифоқига чин кўнгилдан ташаккур изҳор эди. Бу туҳфа, деди у, СССР билан Сенегал ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларидан далолат бериб турибди.

Дори-дармонлар мамлакатнинг қурғоқчиликдан шикаст етган аҳолисига ёрдам кўрсатиш учун ишлатилади.

ПЕНТАГОНДА ВАСВАСА

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Пентагонлик баъзи генераллар АҚШда ҳарбий васваса вазиятини вужудга келтирмоқда. Бунинг учун улар «Советларнинг таҳдиди» деган сийқаси чиққан эски гапдан фойдаланаяптилар.

Вакиллар палатасининг аъзоси Л. Эспеннинг (демократ, Висконсин штатидан) хабар беришича, ҳозир АҚШ мудофаа министрлиги «фавқулоддаги ҳолатларда ҳаракат плани» деб аталувчи планни шошилинч равишда ишлаб чиқишга киришган. Бу план «Совет Иттифоқи томонидан ядро ҳужуми» хавфи туғилган тақдирда граждан аҳолини кўплаб эвакуация этишни кўзда тутади. Эспиннинг сўзларига кўра, Пентагон АҚШ территориясида «ядро зарбаси»га дучор бўлиш «хавфи кўпроқ» бўлган 400 та объектни ажратган. Шу объектлар орасида жами аҳолиси 50 миллион кишидан ошадиган 248 шаҳар бор.

Конгресс аъзоси пентагонлик генералларнинг шу игвогарлик лойиҳасини қаттиқ қоралади ва уни ядро уруши бўлиши мумкинлигини америкаликлар миясига қуйишни мақсад қилиб қўйган «Ғоятда хавфли машмаша» деб атади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Илгари экин экилган ерлар ўрнида бомбалар ўйиб ташлаган чуқурлар билан тўла тақир чўл, вайрон бўлган бинолар кўзга ташланади. Аммо барибир ҳаёт яна ўз изига тушмоқда. Ер жароҳатлари битиб боряпти, одамлар ҳаммасини яна бошидан бошламоқ учун ўзларининг эски жойларига қайтиб келяпти.

СУРАТДА: вьетнамлик она.

Джапан пресс —ТАСС фотоси.

Ўз-ўзи ўрганиб доно бўлур...

✦ Ақл ва идрок қуёшга ўхшайди, улар доғларни беркитади.

✦ Хатони тузата олмасликдан эмас, шу хатога йўл қўйганимиздан юзимиз қизарсин.

✦ Қайғусига тасалли чорасини қидирган киши тасалли топган демакдир. Насиҳат истамаганлар эса, асл тасаллига муҳтожлар.

✦ Ҳақиқат ва фазилат учун фикр қилган одам жамиятнинг ҳурмат ва тақдирига сазовордир.

✦ Афлотун Ҳаким айтади:

— Ишдан ҳеч бир зерикма ва сустлик кўрсатма. Яхшиларга кўмаклаш, ёмонлардан узоқлаш, илм-ҳикматни дўст тут, донишмандларнинг ҳикматли сўзларини эшит, улар билан суҳбатдош бўлишни ғанимат бил. Ҳамма вақт ишончли ва тўғри сўзловчи одам бўл. Халқ қошида ёлғончининг эътибори йўқдир.

✦ Муҳйиддин ибн Арабий айтади:

— Олижаноб, мурувватли одам бошқаларга жабру-жафо етказмайди, уларнинг кўнгилларига озор бермайди. Одамнинг ақли сўзидан, қандай хислатга эга бўлгани эса, қилган ишларидан билинади.

✦ Бахил киши ворисларининг қоровулидир.

✦ Жалолиддин Румий айтади:

— Зўрлик ва такаббурликни ташлаб, хайрли ишлар билан машғул бўлган одам-муборак одамдир. Ҳийлакор одамнинг ҳийласи унинг ўз бўйнига занжир бўлиб тушади.

✦ Луқмон Ҳаким ўғлига насиҳат қилиб шундай деди:

— Ўғлим, мурувватсиз ва хасис кишидан обрўйингни йўқотиб ҳожатингни сўрама, хасислик даво қабул этмайдиган ва тузалмайдиган касалликдир, ҳожатингни мурувватли, олижаноб одамдан сўра.

✦ Алишер Навоий айтади:

Йигитлигингда қариларга қилмадинг хизмат,
Қарилиғингда йигитларга бермагил заҳмат!

✦ Бир фозил одам айтади:

— Бир киши ўз ҳожатини арз қилишга дўстининг уйига келиб, эшикни тақиллатди. Дўсти чиқиб, унинг ҳолу-аҳволини сўради. У киши қарзга ботганини, қарз берган одамлар пулларини қистаб келиб турганларини айтиб, дўстидан ёрдам сўради. Дўсти дарҳол уйига кириб, унинг қарзларини қоплайдиган пул олиб чиқиб берди. Дўсти хайрлашиб кетгандан кейин, йиғлаб уйига кирди. Хотини: «Эрим, берган пулига ачиниб йиғлаётган бўлса керак», деб ўйлади:

— Дўстингизга берган пулингизга ачиниб йиғлаётганга ўхшайсиз, бир баҳона қилиб бермасангиз бўлмасмиди?— деди. У киши айти:

— Йўқ, иш сен ўйлаганингча эмас, дўстимнинг муҳтожликда қолганидан хабарсиз бўлганман, унинг ўзи келиб ёрдам сўрамасдан илгари мен унинг ҳузурига бориб, нима нарсаларга муҳтож эканини сўрамаганман. Мана шунга афсусланиб йиғлайман.

✦ Мирзо Абдулқодир Бедил айтади:

— Жаҳон аҳлидан ҳар қанча ортиқ бўлсанг ҳам, жаҳоннинг кекса, тажрибали муаллими эсанг ҳам киши ҳузурига бирон эҳтиёжинг билан борсанг, сенга Афлотун сифатида эмас, бола сифатида бўлиш ярашади.

✦ Тадбир орқасида мушкул ишлар ҳал бўлади, тадбирсизлик билан қилинган иш ҳасрат-надомат билан натижаланади. Бошқаларга зарар етказиш, алдаш, хиёнат қилиш каби ярамас мақсадлар учун қилинган тадбир ва ҳийла халқнинг нафратига сабаб бўлади. Жамият манфаати йўлида ишлатилган гўзал тадбир ва ҳийла—мақбул ва марғубдир. Бунга бир мисол:

Бир баланд тоғ ичида жойлашган йўл тўсувчи ўғрилар тоғ ёнидаги йўлдан ўтган карвонларга ва бошқа йўловчиларга ҳужум қилиб, уларнинг молларини талаб олиб, яна тоққа чиқиб кетардилар. Халқ бу ўғриларнинг қўлидан жуда танг бўлди. Ҳоким ўғриларни тадбир ва ҳийла ишлатиб йўқотишга қарор берди. Бир қанча идишни ўткир заҳар қўшилган ҳолва ва бошқа ширин овқатлар билан тўлдириб, бир эшакка юклатди. Бир хизматчисини чақириб олиб:

— Бу эшакка ортилган юк хотинимнинг фалон дўстим хотинига юбораётган ҳадяси. Сен дўстимнинг хотинига элтиб бер,— деди, уни карвонга қўшиб жўнатди. Йўлда ўғрилар карвонни таладилар. Эшакни ҳам юки билан ўз маконларига олиб чиқдилар. Юкни тушириб идишларни олдилар. Қоринлари жуда оч эди. Заҳарли ҳолва ва бошқа овқатларни талашиб-тортишиб едилар, едилару шу заҳотиёқ қотиб қолдилар.

Шундай қилиб, ҳоким гўзал тадбир ва ҳийла билан ўғриларнинг тагига сув қуйди, элни тинчлантирди, халқ севиниб, унинг ҳақига ҳолвадан ҳам ширин дуо қилди.

✦ Шайх Саъдий нақл этади:

— Бир тақводор одамнинг ўғли вафот топган амакиларининг қолдирган меросидан теккан кўпгина мол-дунёга эга бўлди. Шу бойликни тежаб сарф қилмасдан, исрофгарчилик йўлини тутди, унинг қилмаган фисқи-фужури қолмади. Бир даъфа мен унга насиҳат қилиб айтдим:

— Эй ўғил, қўлингга кирган бойлик оққан сувга, айш-ишрат эса, айланиб турган тегирмонга ўхшашдир. Даромади кўп бўлган кишигина кўп сарф этиши мумкин. Сен ҳою-ҳавасни қўй, ақл-адаб йўлига кир, молу-дунёинг тамом бўлгандан кейин, кўп машаққатга дучор бўласан, пушаймон фойда қилмайди.

Йигит менинг сўзимга кирмади, ўзининг тутган йўлидан қайтмади, менинг иссиқ нафасим унинг совуқ томирига таъсир қилмади, шундан кейин, насиҳат қилишни тарк қилдим.

Орадан бир оз вақт ўтгач, унинг тиланчилик қилиб юрганини кўрдим. У, либосининг ямоғи устига ямоқ солар, нон парчаларини йиғарди. Шундай ҳолида ярасига туз сепиб, бир нарса дейишни ўзимга эп кўрмадим. Ҳолига ачиниб, ўз-ўзимга хитобан дедим:

— Пасткаш одам ниҳоятда ғурур мастлиги туфайли бир кун муҳтожликка тушиб қолишини ўйламайди. Дарахтлар баҳор фаслида гулларини сочиб юборадилар, қишда ҳатто барглари ҳам қолмайди.

Ш. Зуннун тайёрлаган.

БЕРУНИЙ ҲИКМАТЛАРИ

Ҳаммадан аввал биз ўз миямизни кўпчилик кишиларни бузадиган фавқулодда шарт-шароитлардан, ҳақиқат олдида одамларни кўр қилиб қўядиган ҳар қандай сабаблардан, шахсан эскирган урф-одатлардан, мутассибликдан, рақибликдан, сўз таъсирида бўлишни орзу қилишдан ва бошқалардан тозалашимиз керак.

* * *

Олам азалий... фалак чексиз бўшлиққа жойлашган.

* * *

Тил— сўзловчи истагини эшитувчига етказувчи таржимондир. Шунинг учун тил замоннинг бир он каби турғун қисми билан чекланиб қолади. Агар инсондаги сўзлаш қуввати ҳамма жойга шамол сингари ёйилувчи бўлмаганда эди ва замонлардан замонларга нафаслар сингари ўтувчи хат ёзиш санъатини келтириб чиқармаганда эди, ўтмиш замоннинг хабарини, айниқса, узоқ замонлар ўтганда ҳозирги замон тилларига қандай кўчириб бўлар эди?

Баҳор таомлари

Қовурма жағ-жағ

Бедапояларнинг четида, ариқ бўйларида, ҳайдалган ерларда ўсадиган жағ-жағ ўтдан териб, совуқ сувда ювиб ташланг, сўнг, қозонга соласиз-да, устидан ботиб турарли қилиб сув қуйилиб, 5 минутча қайнатасиз. Шундай қилингандa ўт таркибидаги заҳарли модда эриб, кўкмак бўлиб сувга ўтиб кетади. Кейин човлида сузиб, сувини силқитинг.

Қизиган қозонга ёғ солиб доғлайсиз, пиёз солиб қизаргунча қовурасиз. Сўнгра жағ-жағни солиб, бир неча марта аралаштирасиз ва пича туз соласиз. Қозон буғи чиқиб кетмайдиган қилиб тоғорача билан бекитилади-да, 10—15 минут суст оловда димлаб қўйилади.

Тайёр таомни лаганча ёки ликопчаларга сузиб, юзига мурч ёки қалампир сепилган ҳолда дастурхонга тортасиз. Таом нонга қўшиб истеъмол қилинади.

Қовурма жағ-жағ учун: 1 килограмм жағ-жағ, 200 грамм пахта ёғ, 3—4 дона бош пиёз керак бўлади. Туз ва қалампир таъбга кўра солинади.

Шафтоли гулидан чучвара

Хандалакдек келадиган зувала ошхамир тайёрланг. Яхши тингач, нафис қилиб ёясиз ва катталиги 5Х5 сантиметр жилдлар кесасиз ва ҳар бир жилдга 1 чой қошиғида қийма соласиз-да, чучвара тугасиз.

Чучваранинг қиймаси қуйидагича тайёрланади: шафтоли гулларидан териб совуқ сув билан чайиб ташлайсиз ва устига швит (укроп), кўк пиёзни қўшиб чопасиз, туз, думба ёғ ва қалампир солиб яхшилаб мижғийсиз.

Қайнаб турган сувга озгина туз қўшасиз ва чучварани солиб қайнатасиз. Чучвара идиш юзига қалқиб чиқса пишган ҳисобланади.

Пишиб тайёр бўлган чучварани човлида сузиб олиб, лаганчага соласиз ва бетига «пиёздоғ» солиб дастурхонга тортасиз.

Ушбу таом ошқозон-ичаклар ишини яхшилайди, сурги сифатида баҳор кезларида истеъмол қилинади.

Қобилжон САМИҚОВ,

Шаҳримизда йўловчилар учун барча шароитлар яратилмоқда. Мана бу бекат жуда шинам безатилган.

М. Нуриддинов фотоси.

Қулайликлар адреси:

Маиший хизмат шаҳарчаси

Марказий универсал магазин қаршисида маиший хизмат кўрсатиш комбинати фойдаланишга топширилди. Бу ерда аёллар салони, эркаклар сартарошхонаси, соат ва фотоаппарат ремонти устахонаси, Химчистка, «Ремточмех» комбинати филиали ва 5 декабрь номли пойафзал фабрикасининг филиаллари бор.

Истагингизга кўра

Чемоданингиз, портфель, хўжалик ёки аёллар сумкаси йиртилган бўлса, Тошкент «Сервис» фирмаси ишчилари сизга ёрдамга келишади. Бунинг учун, сиз Фигельский кўчаси, 9-уйга 66-29-76 рақамли телефон орқали буюртма беришингиз ёки бўлмаса, 5, 7, 12, 52-маршрутдаги автобусларга ўтириб, «Винзавод» бекатида тушиб, «Сервиз» фирмасига мурожаат қилишингиз мумкин.

Сифатли тайёрланади

«Химчистка» фабрикаси территориясида яна бир янги кир ювиш хонаси фойдаланишга топширилди. Хона замонавий кир ювиш аппаратлари билан жиҳозланди. Ҳамшаҳарларимиз илтимосига кўра, фабрикада ҳозирги кунда кўчма қабул пунктлари ишлаб турибди. Кўчма пунктлар шанба куни ҳам ишлайди. Чилонзордаги Пионерская кўчасида жойлашган 2-филиалда ҳам янги машина ўрнатилди.

БАХТИЁРЛАР МАСКАНИ

Энг хушҳаво, энг файзли боғ-роғлар, хиёбонлар ва болалар майдончалари нуридийдаларимиз ихтиёрига бериб қўйилган. Ўзбекистон Фанлар академиясига қарашли 1-болалар боғча-комбинати ҳам ана шундай гўзал гулшанлардан биридир. Бу комбинатни «Ғунча» деб аташган. Дарҳақиқат, болалар боғида бир-биридан ширин бахтиёр фарзандларимиз тарбияланишмоқда.

Боғчага киришингиз билан баҳри-дилингиз очилади. Йўлкалар, майдончалар, гулзорлар, шинам безатилган шийпончалар, дарахтзор хиёбонлар озода, саранжом-саришталиги билан дарҳол диққат-эътиборингизни тортади.

Комбинатда болалар тарбияси билан шуғулланаётган мураббиялар боғчанинг хушҳаво ва кўкаламзор бўлишига ҳам алоҳида эътибор беришаяпти. Улар шанбаликлар ўтказиб туришади. Айниқса, катта группадаги болалар билан меҳнат машғулоти ўтказиш намунали йўлга қўйилган. Болалар дарахтлар тагини юмшатиш, гулларга сув қўйиш, бегона ўтларни юлиб ташлаш каби енгил юмушларни қизиқиб бажарадилар.

Боғчада ҳамма болалар қувноқ ўсиб, яхши тарбия олишмоқда.

СУРАТДА: моҳир тарбиячи Жамила Азимова ўз группасидаги болалар билан боғча гулзорида меҳнат машғулоти ўтказмоқда.

И. Хонкелдиев фотоси.

Шанба оқшоми

Ҳаваскор боғбонларга

Мевали дарахтларни дорилаш

Мевали дарахт ва токзорларни парвариш қилишда касаллик ва зараркунандаларга қарши кураш асосий агротехник тадбирлардан ҳисобланади. Баҳор фаслида, ёғин-сочиннинг кўплиги ва ҳавонинг юқори намлиги доғ касаллиги (кластероспориоз) тарқалиши учун қулай шароит яратади. Бу касаллик билан айниқса ўриклар кучли зарарланади, натижада, ҳосилдорлик камайиб, меванинг сифати кескин пасаяди. Шох-шаббалари қалинлашиб кетган, ҳосилга кирган катта ёшдаги дарахтлар шу касаллик билан айниқса, тез зарарланади. Доғ касаллигининг олдини олиш учун гуллаш даври туганиши билан дарахт танасига бир процентли (10 литр сувга юз грамм мис купороси ва юз грамм оҳак қўшилади) бордо суюқлиги пуркалади. Бу суюқлик шафтолига тушадиган барг бужмайиш касаллигини даволашда ҳам қўл келади. Қуюқ бордо аралашмаси савдо тармоқларида сотилади.

Олма, ўрик, бодом, нок, гилос, беҳи, олча дарахтларининг барг куртаклари ва энди шаклланган меваларига ғилофли куя қуртлари тушади. Бу ҳолда шикастланган дарахтларга 0,2 —0,3 процентли (ўн литр сувга 20—30 грамм ҳисобида) фозалон, хлорофос ёки карбофос препаратларининг сув эритмаси пуркалади.

Энг кенг тарқалган зараркунанда — олма қуртига қарши ҳам шу кунларда биринчи ишловлар берила бошланди. Гуллаш даври тугаши билан олма ва нок дарахтларининг бутун танасига дори пуркаш зарур. Бу биринчи ишлов ҳисобланади. Иккинчи марта дорилаш биринчи ишловдан 10 —12 кун ўтгач такрорланади. Ренет симиренко, розмарин каби кечпишар навли олмалар ҳосилини сақлаб қолиш учун учинчи марта ҳам дорилаш тавсия этилади. Бу ишлов дарахт гуллагандан кейин 55-60 кун ўтгач ўтказилади. Бу тадбирлар ўз вақтида ўтказилса, мевали дарахтларга тушадиган турли ширалар ҳам кескин камаяди.

Ун шудринги (оидиум) касаллиги ва зараркунандалардан барг ўровчи мевахўр қурт ҳосилни кескин камайтиришга, ток тупининг ривожланишини сусайтириб юборишга сабабчи бўлади. Ток тупларида 5, 6 барг пайдо бўлганда ун касаллигининг олдини олиш учун барча токзорларга биринчи профилактик ишлов берилади. Бунда олтингугурт кукунидан фойдаланилади. Олтингугурт кукуни 2:1 миқдорда оҳак кукунига аралаштириб чанглатилса яна ҳам яхшироқ бўлади. Узум мевахўр қурти билан шикастланган токзорларнинг меваси чириганлиги маълум бўлса, фозалон, хлорофос ёки карбофос препаратларидан фойдаланилади. Бунда препаратлардан 0,1-0,2 процентли (10 литр сувга 10—20 грамм) сув эритмаси тайёрланиб, ток туплари гулдан чиққандан сўнг пуркалади. Токларни даволашда қайд қилинган препаратларга коллоидли олтингугурт (10 литр сувга 200—500 грамм) қўшиб ишлатилса, бир йўла кул касаллигини ҳам даволаган бўламиз. Бунда олтингугурт кукуни чанглатилмаса ҳам бўлади.

Юқорида номлари келтирилган препаратлар савдо тармоқларида сотилади. Дорилаш ишларида кам ҳажмли медицина пуркагичлари, гидропульт қулай келади. Завод, фабрика ёки бошқа ташкилотларнинг боғ ва токзорларида тракторга мослаштирилган осма пуркагичдан фойдаланилади.

У. НАБИЕВ,
Ленин орденли академик Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институтининг илмий ходими.

«Баҳор келди сени сўроқлаб».

Ю. Бутусов фотоэтюди.

Фойдали маслаҳат

ҚУЙҚА ҚАНДАЙ ЙЎҚОТИЛАДИ?

Идиш ёки самоварнинг ички томонида ёпишиб қолган қуйқани вақти-вақти билан тозалаб туриш керак.

Қуйқа идишни қиздириш ва суюқликнинг буғланиши натижасида ҳосил бўлади. Сув қаттиқ бўлганда, яъни сертуз бўлганда қуйқа тез ҳосил бўлади. Қуйқанинг ўзи соғлиқ учун зарарсиз, лекин идишларни тозалашда қийинчилик туғдиради.

Қуйқани махсус сульфамин кислотали антинанин воситаси билан тозалаш яхши натижа беради. Бунинг учун идишга тўртдан уч миқдорида сув қуйиб унга бир неча қошиқ порошок солинади-да бир ярим, икки соат давомида қайнатилади. Қуйқа юмшаб, осонлик билан тушиб кетади. Агар қуйқа қалин бўлмаса бир литр сувга икки-уч қошиқ порошок кифоя. Қуйқа қалин бўлса тўрт-беш қошиқ солинади.

Тринатрифосфот (тозаси ёки содалиги) ҳам яхши натижа беради.

Айрим аёллар сирка эссенцияси (бир литр сувга икки чой қошиқ) ёки оддий сирка (бир литр сувга икки-уч ош қошиқ) ишлатадилар. Сиркаланган сувни 20—30 минут давомида иситишади. Лекин бу усул қуйқа қалин бўлганда яхши натижа бермайди.

Юқорида айтилган моддалар билан қуйқа тозалангандан кейин идишни тоза сув ёки содали сув билан ювишни унутманг.

Умидли дунё

ШИНГИЛ ҲИКОЯ

Бетоб бўлиб, танда ҳарорат кўтарилган сари қўрқинчли хаёллар асабларни титратади. Бундай пайтда, ярим кечада яқин одамингни уйғотиб дардлашолмайсан. Уйғотсанг ҳам бўлади-ю, нимагадир, балки истиҳолага борибми, бировни безовта қилгинг келмайди, ўз ёғингга ўзинг қовурилиб ётаверасан. Одилжон ҳам шу алпозда ётарди. У худди қўрқинчли туш кўраётганга ўхшар, аммо бу тушнинг мазмуни ҳам, бошию охири ҳам йўқ эди. Бирдан ёлғиз ўғли Диёржон кўз ўнгига келди.

«Эрталаб у дада деб олдимга киради, — ширин хаёл қилди Одилжон. — Бўйнимдан қучиб олиб, қўзичоқдек эркаланади. Тузалиб кетармикинман... Диёр бор-ку...

«—Уф, — деди у худди вужуди ёнаётгандек ҳансираб, кейин шу тортаётган азобларини соғлом пайтида ўйнаб-кулиб юрганларига хаёлан қиёс қилди. Одилжон билмасакан дунёда соғлом яшашдан яхши нарса йўқ экан. «Ҳа, буни билиб қўй, Одилжон, — деди у ўзича, — саломатлик — туман бойлик...».

Одилжон алахлаб, хотинини уйғотмоқчи бўлди:

— Дилдор, тур Дилдор...

«Ҳа, Одил ака, — дегандек бўлди хотини шундай ёнгинасида, — нима қилди, қўрқманг, тузалиб кетасиз».

«Тузалиб кетаман, — деб яна алахлади у. — Ҳар куни... Ҳар куни ичиб юрганларимни... Сени... сени урганларимни... Пул... фақат пул йиғмоқчи... бўлиб, ейиш-ичишдан оиламни сиқиб қўйганларимни... кечир... Айт-чи, дунёда энг бахтли одам ким?».

«Пулингиз кўп бўлса, бахтлисиз-да».

«Эҳ аҳмоқ, эҳ пул гадоси, — деб хотинини койиди Одилжон; — пулинг... пулинг бўлса-ю, ўзинг хаста ётсанг, нима қилардинг?... У сенга татирмиди. Фақат... фақат пул билан одам бахтли бўлмайди. Дунёда энг бахтли одам—соғлом одам...»

...Одилжон одатдагидан неч уйғонди. Деразанинг четидан қиялаб, бир ўрим тилла сочдек буралиб офтоб нури тушиб турарди. У ҳолсиз қўллари билан болишга суяниб, бошини кўтарди-да, катта дарахт ичида чарақлаб нур сочаётган офтобга суқланиб қаради:

«Жамолингдан ўргилай, Қуёш!— деди севинч билан, шундай деди-ю, кўнгли ёришиб кетди, ўзини енгил сезди. «Ҳозир уйга ўғлим киради» — ўйлади у, лекин касалхона ҳовлисида ҳар томонга буралиб отилаётган фаввораии кўриб ҳайрон бўлди.

«—Мен қаерда ётибман, — деди у секингина, сўнг ёнига қаради, палатадаги учта каравотда оқ кийим кийган беморларни кўрди.

—Ие, мен касалхонада ётибманми? — деди Одилжон. — нега энди?...»—

— Яхшимисиз, — деди унинг ёнидаги бемор. — Кечаси кўп алахладингиз...

Хасталарга термометр қўйгани кириб келган хушрўй ҳамшира табассум қилиб деди:

— Тузукмисиз?

— Раҳмат, синглим... Мени касалхонага қачон олиб келишди?...

— Бугун учинчи кун... Юрагингиз безовта бўлиб, ҳушингизни йўқотган экансиз.. Ҳеч гап эмас, соғайиб кетасиз...

Одилжон билагини пешонасига қўйиб, кўзини юмди. Хаёлидан сўнгги кунни кечирди: ўша куни магазинда ҳамкасб сотувчилар билан ўтказган йиғилишни, ичишганини, аллақанча пул олиб уйга келганини, хотини билан пул устида жанжаллашганини бирма-бир ўйлади...

«...Ҳа, ўшанда юрагим санчди, кейин йиқилдим. Ҳа, ўлмабман, минг марта шукур, мен тирикман... Умид билан яшайман... Одамга фақат пул эмас, умид-орзу, соғлиқ керак экан...»

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Қувноқ сатрлар

✦ — Жан, иқрор бўл, сенга уй иншосини ким ёзиб берди?

— Чин сўзим, билмайман, мсье. Мен жуда эрта ухлашга ётган эдим.

✦ Ольсенларнинг ошхонасида баллонли газ портлаб кетди ва Ольсен хотини билан ракетага ўхшаб, бир вақтда томни тешиб чиқишди. Қўшнилари ҳайрон қолиб дейишди:

— Ўйлаб кўринг-а! Уттиз йил бирга яшаб, эр-хотин биринчи марта уйдан кўчага бирга чиқишди...

✦ — Дада, нега сенинг автомобилинг йўқ?

— Чунки уни сотиб олишга менда пул йўқ. Агар сен мактабда яхши ўқисанг, эҳтимол, катта бўлганингда ўзингга автомобиль сотиб оларсан!

— Дада, демак сен мактабда жуда ёмон ўқиган экансан-да!

М. АЪЛАМОВА.

Ажаб дунё экан

ҚАҲВАГА МАРҲАМАТ

Токиодан 160 километр масофадаги мўъжазгина «Аканейа» ресторани бутун Японияда маълум ва машҳурдир.

Ресторан эгаси Кесиро Фунакоси ўз қаҳвасини кўз кўриб, қулоқ эшитмаган баҳода —ҳар пиёласини 38 доллардан сотади. Дарҳақиқат, жуда ажойиб қаҳва. Аммо худди шундай қаҳвани Япониянинг истаган ресторанида арзон баҳода ичишингиз мумкин. Шунга қарамасдан, бу ер мижозлар билан ҳамиша гавжум.

Хўжайин ўз мулоҳазаларида янглишмади. Одамлар шуҳратпараст бўлишади. Гап орасида: —«Қачон эди, ҳа дарвоқе, Кесиро Фунакосининг ресторанида қаҳва ичиб ўтирган пайтимда эди шекилли... ҳаҳ-ҳа, ўша ҳар пиёласи 38 долларли қаҳва-да...» — деб қистириб ўтиш кимга хуш ёқмайди дейсиз.

ХОҲИШ БУЛСА БАС

Бу воқеа Америкадаги Миссисипи штатининг Жексон шаҳрида бўлиб ўтди. «Хоҳиш бўлса бас, ҳеч қандай тўсиқ ҳам кўзингизга кўринмай кетаркан»,— деди полициячиларга Том Рейнольде. У шаҳарнинг энг гавжум кўчасида қизил чироқ ёниб турган учта чорраҳани кесиб ўтгани учун полицияга тушиб қолган эди.

Қизиғи шундаки, Том Рейнольде қизил чироқ у ёқда турсин, умуман, ҳеч нимани кўрмайдиган туғма кўр экан. Машина рулида эса биринчи марта ўтириши. Ўша оқшом меҳмондорчиликда ўтириб қолиб, кайфи тарақ бўлган дўсти Томга, уйимга элтиб қўй, деб илтимос қилибди.

Том Рейнольде машина рулини бошқараётганда бадмаст дўстининг командасига таянган экан.

ИТЛАРНИНГ ЯНГИ «ВАЗИФАСИ»

Яқиндан бери чикаголик ўғрилар «замонавий қулайликларга» эга бўлишди. Ўғрилар шўри қуриган ўткинчини шилиб бўлгунча, махсус ўргатилган итлар қурбонни ерга босиб, бўйнидан «беозоргина» тишлаб туришади. Чикаго кўчаларида шундай талончи итга кўзингиз тушгудек бўлса, ҳеч иккиланмай бу итлар мистер Сесил Хейснинг «тарбиясини» топган, деяверинг.

— Мен х у д о ж ў й одамман, ўз яқинларимга қўл кўтаришдек гуноҳ иш хаёлимга ҳам келган эмас,— деди мистер Хейс мухбирлар билан суҳбатда.— Кўп йиллар давомида мен ўғрилардан ҳимоя қиладиган итлар тайёрладим. Аммо рақобатчи ҳамкасбларим шунчалик кўпайиб кетдики, меҳнатимнинг самараси сариқ чақага ҳам арзимай қолди. Мана бу қароқчи овчаркалар бутунлай бошқа гап. Бу борада ҳали менга тенг келадиган рақобатчи топилганича йўқ. Виждон масаласига келсак... итларни мендан ким ва қай мақсадда сотиб олиши билан неча пуллик ишим бор?

• Юридик консультация

Беқиёс ғамхўрлик

Қадрли редакция! Коммунизмнинг актив қурувчилари бўлган хотин-қизлар меҳнати мамлакатимизда ҳар томонлама ардоқланади. Айниқса, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш ҳар доим партия ва ҳукуматимиз эътиборда. Меҳнат қонунчилигида аёлларимизга қандай имтиёзлар бериш кўзда тутилган? Ҳомиладор ва кўп болали оналарга-чи? Шу ҳақда бирор материал берсангиз.

З. РАҲИМОВА,
хизматчи.

Совет меҳнат қонунчилиги аёллар юмушини ҳар тарафлама муҳофаза қилишни назарда тутувчи бир қатор нормаларга эга. Уларда аёлларнинг соғлиғига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган оғир ва меҳнат шароити соғлиққа зарарли бўлган, шунингдек, ер ости ишларида хотин-қизлар меҳнатини қўллаш тақиқланади.

СССР Меҳнат Халқ Комиссариатининг 1932 йил 10 апрелдаги қарори билан аёллар меҳнат қилишига йўл қўйилмайдиган ишлар Рўйхати тасдиқланган. Кейинчалик киритилган қўшимчалар ва ўзгартишлар билан бу қарорга ҳозирда ҳам амал қилинади. Ана шу Рўйхатга кўра, халқ хўжалигининг металлургия, химия, тўқимачилик, полиграфия каби соҳаларидаги айрим ишларда аёлларнинг меҳнат қилишига йўл қўйилмайди.

Ҳомиладорлиги ёки эмизикли боласи борлигини баҳона қилиб, уларни ишга қабул қилишни рад этиш ва иш ҳақини камайтириш тақиқланади. Меҳнат ҳақидаги қонунларни қўпол равишда бузган шахсларни Ўзбекистон ССР Жиноят Кодексида таъкидланган бандлар бўйича жиноий жавобгарликка тортиш назарда тутилган.

Ҳомиладор аёлларни, эмизикли боласи бўлган оналарни ва бир ёшга етмаган боласи бўлган хотинларни корхона, муассаса ва ташкилот батамом тугатилгандагина бошқа ишга жойлаштириш шарти билан ишдан бўшатишга йўл қўйилган пайтлардан ташқари, бошқа ҳолларда маъмуриятнинг ташаббуси билан ўз вазифасидан четлатишга йўл қўйилмайди.

ВЦСПС Президиумининг 1965 йил 8 январь қарорига биноан, фабрика-завод касаба союз, маҳаллий комитетлари корхона, муассаса батамом тугатилишидан ташқари, бошқа ҳолларда ҳомиладор аёлларни, эмизикли боласи бўлган оналарни ва бир ёшгача фарзанди бўлган аёлларни ишдан бўшатилишига розилик бермасликлари керак. Ҳомиладор аёлларни енгилроқ ишга кўчиришга зарурат туғилганда бу масала врач хулосасига биноан, аввалги ишидаги ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ҳал этилиши керак. Енгилроқ ишга кўчириш даврида шу вақтгача бўлган иш ҳақи сақланиши гарантияланади ва охирги олти ой иш ҳақи ҳисобидан унга ўртача иш ҳақи тўланади.

Аёлларни тунги ишларга жалб қилишга йўл қўйилмайди. Аммо алоҳида зарурат бўлган ва вақтинчалик чора тариқасида рухсат берилган халқ хўжалик тармоқлари бундан мустаснодир. Ҳомиладор аёллар ва эмизикли боласи бўлган оналарни, шунингдек, боласи бир ёшга етмаган аёлларни тунги ишларга жалб қилишга, иш вақтидан ташқари ишлатишга, дам олиш кунларида ишлатишга ва командировкага юборишга йўл қўйилмайди.

Бир ёшдан саккиз ёшгача боласи бўлган аёллар, ўзларининг розилигисиз, иш вақтидан ташқари ишларга жалб қилиниши ёки хизмат командировкасига юборилиши мумкин эмас.

ВЦСПС Секретариатининг 1954 йил 9 апрель қарорига биноан, ҳомиладор аёллар ҳомиладорлик муддатидан қатъий назар ва 12 ёшгача боласи бўлган аёллар иш куни тамом бўлганидан сўнг, кундалик ҳафталик дам олиш ва байрам вақтларидаги навбатчиликларга жалб қилинишлари керак эмас.

Аёлларга бола туғилишидан олдин эллик олти ва туққанларидан кейин эса, яна шунча вақтдан иборат ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари берилади. Шу давр учун уларга давлат социал страхованиеси бўйича нафақа тўланади. Туғиш нормал бўлмаган, икки ва ундан кўпроқ бола туғилган ҳолларда шундан кейинги отпуска етмиш календарь кунидан иборат муддатга берилади.

Бевосита туғруқхонадан янги туғилган болани фарзандликка келишилган кундан бошлаб шу социал страхованиеси бўйича нафақа тўланадиган отпуска берилади.

Амалдаги қоидага асосан, ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари даврида ишчи ва хизматчи бўлиб ишлаётган аёллар умумий ва узлуксиз меҳнат стажларига қараб, давлат социал страхованиеси бўйича иш ҳақининг учдан икки қисмидан то 100 процентигача миқдорда нафақа олар эдилар. Бу қоидага СССР Министрлар Советининг 1973 йил 26 июлда қабул қилган 530-сонли «Ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари ҳамда касал болага қараш бўйича нафақа билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида»ги қарори билан ўзгартиш киритилди. Бунга кўра, ишчи ва хизматчи аёлларга ҳамда колхоз аъзоси бўлган аёлларга меҳнат стажининг қанчалигидан қатъий назар, ҳомиладорлик ва туғиш отпускаларида иш ҳақининг тўлиқ миқдорида нафақа берилади.

Бу тартиб Ўрта Осиё ва Қозоғистон районларида 1974 йилнинг 1 июлидан бошлаб жорий қилинади. Бундан ташқари, шу кунгача берилган вақтинча меҳнатга яроқсизлик варақасини узайтиришда ҳам қўлланади.

Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти ҳомиладор аёлларга, уларнинг илтимосига биноан навбатдаги отпускани ҳомиладорлик ва туғиш отпускасига тўғрилиб қўшиб беришга мажбур.

Бу ҳолда навбатдаги меҳнат отпускаси аёл ўн бир ой ишлаганми ёки ишламаганлигидан қатъий назар, тўла миқдорда берилади. Меҳнат отпускаси аёлнинг хоҳишига қараб, ҳомиладорликдан аввал ёки туғиш отпускаси тамом бўлганидан кейин ҳам берилиши мумкин.

Аёлларнинг аризасига мувофиқ, уларга иш ҳақи сақланмаган ҳолда боласи бир ёшга етгунга қадар қўшимча отпуска берилади. Бундай отпуска боланинг фарзандликка бевосита туғруқхонанинг ўзидан олган аёлларга ҳам берилади. Аёллар иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган отпускадан бола бир ёшга етгунга қадар истаган вақтда ундан тўла ёки қисман фойдаланишлари мумкин. Иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган отпуска вақти умумий меҳнат, узлуксиз ва мутахассислик бўйича иш стажига киритилади. Лекин у кейинчалик ҳар йилги қўшимча отпускалар олиш ҳуқуқини берувчи стажга қўшилмайди.

Эмизикли боласи бўлган аёлларга иш ҳақи сақланмаган ҳолда қўшимча отпуска берилганлиги меҳнат дафтарчасига ёзилмайди. Эмизикли боласи бўлган оналарга ва бир ёшгача боласи бўлган аёлларга, дам олиш ва овқатланиш учун бериладиган умумий вақтдан ташқари, бола эмизиш учун қўшимча танаффуслар ҳам берилади. Болани эмизиш учун бериладиган танаффуслар иш вақти ҳисобига киритилади ва бу вақт учун ўртача иш ҳақи тўланади.

Танаффуслар муддати ва уларнинг бериш тартибини корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти касаба союзнинг фабрика, завод маҳаллий комитети билан биргаликда онанинг хоҳишини эътиборга олган ҳолда белгилайди.

Ишчи ёки хизматчи аёллар бола туғилиши сабабли бўшашлари мумкин. Бу ҳолда уларнинг меҳнат дафтарчаларига ишдан «бола туғилиши сабабли» озод қилинди деб ёзилади. Бола туғилган кундан бошлаб бир йил ичида аввалги иш жойига қайтиб келганда ёки бошқа корхонага ишга кирганда унинг узлуксиз меҳнат стажи узилмайди. Бола туғилиши сабабли ишдан бўшаганда иш жойи (мансаби) сақланмайди. Аввалги иш жойига қабул қилиш масаласи маъмурият билан келишиб ҳал қилинади. Ишдаги бу узилиш даври меҳнат стажига киритилмайди.

Ҳомиладор аёллар ва бир ёшгача боласи бўлган оналар турар-жойига қараб бошқа ишга ўтганларида, агар ишдаги узилиш орасидаги муддат бола туғилган кундан бошлаб бир йилдан ортиқ бўлмаган бўлса, уларнинг узлуксиз стажлари сақланиб қолади.

Корхона, ташкилот маъмурияти, зарурат туғилган ҳолларда, касаба союзнинг фабрика, завод маҳаллий комитети билан келишиб, ҳомиладор аёлларга санаторий ва дам олиш уйларига бориш учун текин ёки имтиёзли шартларда путёвкалар бериши, шунингдек, уларга моддий ёрдам кўрсатиши мумкин.

М. КАМОЛХЎЖАЕВ,
юрист.

• Техника янгиликлари

АВТОМАТЛАШ ЙЎЛИДА

Вильнюс пластмасса буюм заводида вужудга келтирилган деталларни прессловчи автоматлашган участка 75 процент ишчиларни бошқа участкаларга ўтказишга ва йилига 25 минг сўм тежашга имкон беради. Конструктор В. Буйридас бошчилигидаги цех ижодий бригадаси автоматларни ва ўз кучлари билан ясалган деталь тозаловчи ускуналарни битта линия қилиб бирлаштирди.

Ишлаб чиқилган комплекс автоматлаштириш план бўйича қўшни пресслаш участкаси ҳам қайтадан тузилади. Инженерлар ва рационизатор ишчилардан иборат бригада беш йиллик охиригача ўз цехини автомат цехга айлантириш мажбуриятини олди.

Заводнинг ҳамма асосий цехларида шундай коллективлар тузилган. Уларнинг ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаштириш таклифлари заводни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш умумзавод планига киритилган. Шу йилнинг ўзидаёқ жорий этилган автоматика шартли равишда 60 га яқин ишчини бошқа ишга ўтказиш ва йилига камида 80 минг сўм пулни тежашга имкон беради.

(ТАСС мухбири).

Ҳодиса

Дружиначилар бўш келишмади

Тўқимачилик комбинатининг кўнгилли дружиначилари корхонада тунги смена бошланган пайтда навбатчилик қилишаётганда бир ишчини қўлга туширишди.

Ким дейсизми? Унинг исми-фамилияси Геннадий Александрович Бельков. Комбинатнинг пардозлаш фабрикасида слесарь бўлиб ишлайди. У тунги сменага спиртли ичимлик ичиб, кайф ҳолда келган. Комбинат қоровули Геннадий Бельковни ичкарига киритмади.

Маст слесарь қоровул Солиҳовга дўқ қилиб кўрди. Бу ҳам етмагандек ичкарига кириш илинжида ҳатто муштумзўрлик ҳам қилмоқчи бўлди. Аммо зудлик билан етиб келган кўнгилли дружиначилардан Э. Қўчқоров, В. Скляров, С. Цхавребов ўртоқлар уни тартибга чақирдилар. Геннадий Бельков уларни ҳам менсимай куч ишлатишга тиришди.

Унинг қўполлиги туфайли корхонага кираверишдаги хона ойнаси чил—чил синиб кетди. Бунинг устига безори дружиначиларни қулоқда турмайдиган сўзлар билан ҳақоратлади. Улар тартиббузар, дилозор Бельков тўғрисида тегишли ҳужжатларни расмийлаштириб, уни Фрунзе район ички ишлар бўлимига элтиб топширишди. Ичкиликка ружу қўйган пардозлаш фабрикасининг слесари Г. А. Бельковнинг маст ҳолда қилган ножўя хатти—ҳаракати учун Фрунзе район халқ суди ўн беш суткага озодликдан маҳрум қилди. Бундан ташқари, у ўз қилмиши учун фабрика коллективи олдида ҳам жавоб беради.

Ф. ҲАКИМОВ,
Тўқимачилик комбинати кўнгилли дружиначилар командири.

• „Пахтакор“нинг рақиблари

Мамлакат қишлоқ хотин-қиз шашкачиларининг Тошкент яқинида ўтказилган СССР шахсий чемпионати тамом бўлди. Украиналик З. Лаврись бу мусобақада биринчи ўринни эгаллади. Латвиялик Д. Бумбуле ва эстониялик Х. Танис иккинчи ва учинчи ўринларни бўлашиб олдилар.

Суратда: қишлоқ хотин-қиз шашкачилари ўртасида янги СССР чемпиони З. Лаврись фахрли кубок билан.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

„ДИНАМО“ (Москва)

Эртага «Пахтакор» мамлакат биринчилигининг навбатдаги турида ўз майдонида Москва динамочилари билан куч синашади. Қуйида биз ҳамшаҳарларимизни «Динамо» (Москва) коллективи билан таништирамиз.

Команда 1923 йили ташкил этилган. 1936 йилдан бери олий лигада ўйнайди. Ўн марта 1936 (баҳорида), 1937, 1940, 1945, 1949, 1954, 1955, 1957, 1959 ва 1963 йилларда мамлакат чемпиони бўлган. Динамочилар яна ўн марта иккинчи ўринни ва уч марта учинчи ўринни эгаллашган. Команданинг энг муваффақиятсиз қатнашган мавсуми 1961 йилга тўғри келади. Ўша йили команда 11-ўринни эгаллаган эди.

«Динамо» олий лигада жами 925 учрашув ўтказиб 1220 очко тўплаган. Тўплар нисбати — 1790:884. Команда 1937, 1953, 1967 ва 1970 йилларда СССР Кубогини қўлга киритган.

Коллективнинг энг йирик ҳисобдаги ғалабалари қуйидагича: динамочилар 1945 йилги мамлакат чемпионатида Куйбишевнинг «Крылья Советов» командасини ва СССР Кубоги учун 1949 йилги ўйинда Москванинг «Металлист» командасини бир хил 10:0 ҳисобида мағлубиятга учратишган.

Команданинг энг йирик мағлубияти 1956 йилга тўғри келади. Шу йили динамочилар ҳамшаҳарлари — темирйўлчиларга 1:7 ҳисобида ютқазиб қўйишган. 1971 йили эса команда СССР Кубоги учун ўйинда Бокунинг «Нефтчи» футболчиларидан 0:4 ҳисобида мағлубиятга учраган.

Москванинг «Динамо» коллективи — кубок эгалари Кубоги учун Европа турнирининг финалида ўйнаш ҳуқуқига сазовор бўлган ягона совет командасидир (1972).

Команда ва унинг ўйинчилари 1967 ва 1970 йилларда Г. И. Федотов номидаги, 1952, 1957, 1970, 1971, 1973 йилларда дублёрлар составига бериладиган, 1968 йили «Йирик ҳисоб билан», 1964, 1967, 1969 йилларда «Ғалабага иродаси учун». 1970 ва 1973 йилларда СССР Футбол федерациясининг, 1967 ва 1970 йилларда «Агрессив меҳмон» совринларига сазовор бўлганлар.

«Динамо»нинг дарвозабонларидан Л. Яшин 1960, 1963, 1966 йилларда, В. Пильгуй эса 1973 йилда «Огонёк» журнали совринининг лауреати бўлишган.

Команда учун энг кўп учрашув ўтказган спортчи Л. Яшин ҳисобланади. У команда шарафини 326 матчда ҳимоя қилган. Мамлакат биринчилиги ўйинларидаги энг мерган ҳужумчиси С. Соловьёв. У «Динамо» учун ўйнаб 126 тўп киритган. Бир мавсумда энг кўп тўп киритган ўйинчиси ҳам С. Соловьёв (25 тўп).

35 динамочи турли йилларда СССР терма командаси шарафини ҳимоя қилишган.

Команда бошлиғи — Лев Иванович Яшин, катта тренери — СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Гаврилл Дмитриевич Качалин, тренери — Виктор Григорьевич Царев.

Ўтган йилга нисбатан командада катта ўзгаришлар бўлгани йўқ. Командадан Эштреков кетди, тайёрлов группасидан коллективга бир неча ёшлар қабул қилинди.

Бу йилги чемпионатнинг биринчи ўйинида динамочилар Олмаотада «Қайрат» футболчиларига 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Ўтган йилги мавсумнинг иккинчи матчида «Пахтакор» динамочиларни худди шундай ҳисоб билан мағлубиятга учратган эди.

СУРАТДА: Москвалик «Динамочи»лар жарима тўпи тепишга ҳозирлик кўришмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЭНГ ТИНЧ ДАВЛАТ

Ватикан—майдони атиги 44 гектарга борадиган давлатдир. Унинг аҳолисининг кўпчилиги олий католик руҳонийлардан иборат бўлиб, 350 кишига боради ва шулардан атиги 37 киши хотин-қизлардан иборат. Ватиканда қарийб 2.500 хизматчи ҳам ишлайди. Лекин улар Ватикан гражданлари эмас. Римдан ишлагани у ерга келиб турадилар. Шу кичик давлатда ҳаёт муайян бир қоида асосида боради. Шулардан бири—доимий полиция соатидир. Маҳаллий вақт билан соат 22 дан 30 минут ўтгач Ватикандан махсус рухсатнома билангина чиқиш мумкин. Ватикан —жаҳонда энг тинч давлат ҳисобланади. Унинг кўчаларида қатнов қарийб йўқ—қабристондагидек жимжитлик.

ЧЕКУВЧИЛАР «ҚУВҒИНДА»

Польшада тамаки чекишга қарши катта жамоатчилик кампанияси авж олдириб юборилди. Бир неча йил бўлдики, бир қанча корхоналарда ишга олишда чекмайдиган кишилар афзал билинмоқда. Чекмайдиган кишилар танаффусга вақтни камроқ кетказиб, бракни ҳам оз қилиши аниқланган. Варшава такси машиналарида чекиш тақиқланган. Кўпгина кафеларда ҳам чекиш тақиқлаб қўйилган.

ЯПОНЛАР ТЎЙНИ КОПЕНГАГЕНДА ЎТКАЗИШМОҚДА

Уддабурро «Жал» авиакомпанияси Токио—Копенгаген ўртасида бир қанча никоҳ рейслари ташкил этган эди. Бу рейслар тобора оммалашиб бормоқда. Гап шундаки, кўпгина мажбурий расм-русмлар муносабати билан тўйни Токиода қилиш—Европага учиб бориб, у ерда никоҳ тўйи ўтказиб келишдан қимматга тушмоқда.

(ТАСС).

Редактор ўринбосари
М. С. КАРИМОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20|IV да **Жизель**, 21|IV да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Севги ва қилич** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20|IV да **Комиссия**, 21|IV да **Йўқолган узук** (кундузи), **Тарих тилга кирди** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20|IV да **Ҳижрон**, 21|IV да **Олифта** (кундузи), **Фарғона тонг отгунча** (кечқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 21|IV да **1-Музикали абонементи бўйича Олтинчи концерт-лекция. «ЛЕНИН ВА ВАТАННИ ШАРАФЛАЙМИЗ»** (кундуз соат 12 да бошланади).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
21 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 5 ДА
СССР биринчилиги учун олий лиганинг
«ДИНАМО» (Москва) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
ФУТБОЛ

Ўзбек Давлат филармонияси
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
20—21 АПРЕЛДА
„ХАНДА ОҚШОМИ“
САҲНАДА
„ТЕЛЕВИЗИОН МИНИАТЮРАЛАР ТЕАТРИ“
ВА
«ЭКРАН ХАНДАСИ»

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: ОМИНА ФАЕЗОВА, ҒАНИ АЪЗАМОВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ГУЛСАРА ЕҚУБОВА, ЭРГАШ КАРИМОВ, БАХТИЕР ИХТИЕРОВ, ТУРҒУН ХОНТЎРАЕВ;

Актёрлар: Ҳасан **ЙЎЛДОШЕВ**, Ҳусан **ШАРИПОВ**, Садир **ЗИЕВУДДИНОВ**, Турғун **ЗОҲИДОВ**, Абдураҳмон **АҲМЕДОВ**;

Машҳур аскиячилар: Зайнобиддин ва Мадамин **ЮСУПОВ**лар (Марғилон), Одилжон **ОХУНЖОНОВ** (Тошкент).

Солистлар: Ортиқ **ОТАЖОНОВ**, Ойша **РАҲМОНОВА**, Гулчеҳра **ИСМОИЛОВА**, Ҳожиакбар **ҲАМИДОВ**, Малика **АҲМЕДОВА**, Қадам **ХЎЖАЕВ**.

ХАНДА ОҚШОМИНИ Ҳасан **ЙЎЛДОШЕВ** ва Ҳусан **ШАРИПОВ**лар олиб борадилар.

ХАНДА ОҚШОМИ 20 апрель кеч соат 8 да, 21 апрель кеч соат 5 ва 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
МОСКВА ШАҲРИДАГИ
«ПОИСК» ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ

Томошалар кеч соат 7 яримда бошланади.

Шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади.

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ҲАВО ТРАНСПОРТИ ПАССАЖИРЛАРИ УЧУН
МАЖБУРИЙ ҚОИДАЛАР

«ЧЕКИЛМАСИН!» деган электр ёзув ёки бортпроводник бу ҳақда эълон қилганда:

ҲАВО КЕМАСИ ЕРДА ЮРИБ БОРАЁТГАНДА, ҲАВОГА КЎТАРИЛАЁТГАНДА, ТУШАЁТГАНДА, УЧИШ ВАҚТИ 3 СОАТДАН КАМ БЎЛГАНДА, ВЕРТОЛЁТЛАР ИЧИДА МАН ЭТИЛАДИ. УЧИШ ВАҚТИ 3 СОАТДАН ОРТИҚ БЎЛСА, ПАССАЖИР ФАҚАТ ЎЗ ЎРНИДА ЎТИРИБ, ЁНИДАГИ ҲАМРОҲИНИНГ РУХСАТИ БИЛАН ЧЕКИШИ МУМКИН.

ТОШКЕНТ «БОЛАЛАР ДУНЁСИ» УНИВЕРМАГИ
ВА УНИНГ МАГАЗИНДАРИ ҲАМДА ПАВИЛЬОНЛАРИ
22 АПРЕЛЬ КУНИ
ОДАТДАГИДЕК ИШЛАЙДИ

Ўзбекистон театр жамияти правлениеси Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг артисти Дилором Иброҳимовага ва Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театрининг артисти Малика Иброҳимовага оталари

Абдумалик
ИБРОҲИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

БУГУН ВА ЭРТАГА „ЗАНГОРИ ЭКРАН“ДА

20 АПРЕЛЬ — ШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.55 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР —Швеция терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.30 «Ахборот» информацион программаси. Бутуниттифоқ коммунистик шанбаликка бағишланади. 20.50 Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига. «Олтин водий» программаси. Ўзбекистон ва Тожикистон пахтакорларининг анъанавий мусобақасига бағишланган кўрсатув. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.45 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. ЧССР — Финляндия терма командалари. 2-3 бўлимлар. Финляндиядан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади Ўқув программаси. Ўзбек тилида: 10.30 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика. 11.30 «Ота-оналар, сизлар учун». Болаларнинг дастлабки математик тасаввурларини ўстиришда ўйиннинг роли. 12.00 Чизмачилик. 12.30 «Ота-оналар, сизлар учун». Болаларнинг дастлабки математик тасаввурларини ўстиришда ўйиннинг роли (рус тилида). 13.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Химия. **Москва кўрсатади.** 16.40 Ота-оналар, сизлар учун. 17.15 Рангли телевидение. Ҳайвонот оламида. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 17.55 Мультипликацион фильмлар программаси. 18.25 Ёш кино ҳаваскорлари клуби. 19.15 «Ёзувчи ва замон» (ўзбек тилида). 19.45 Цирк программаси. **Москва кўрсатади.** 20.30 Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги. Репортаж. 21.00 Рангли телевидение. «Қўшниларимиз». А. Трушкин. «Ажойиб одам ҳаётидаги ғаройиб ҳодиса».

21 АПРЕЛЬ— ЯКШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.25 Кўрсатувлар программаси. 9.30 Янгиликлар. 9.40 «Экран— болаларга. СССР халқ артисти Юрий Никулин (рус тилида). 10.30 Ўқувчилар учун. «Одобли — элга манзур» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Будильник». 11.40 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.40 Спорт программаси. 1. Бадиий гимнастика бўйича халқаро мусобақалар. Ригадан олиб кўрсатилади. 2. «Спортлото». 13.20 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. «Стёпа амаки—милиционер». «Бобомнинг қўлқопи». 13.50 Ҳужжатли фильм. 14.00 Эфирда—«Молодость». 14.45 Музикали киоск. 15.15 Қишлоқ янгиликлари. **Тошкент кўрсатади.** 16.15 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 16.20 Ўқувчилар учун. «Янгра, барабан». 17.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Динамо». (Москва). Марказий «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида ҳужжатли фильм. 18.45 Болалар учун. «Юлдузча». киноальманахи (ўзбек тилида). 19.30 «Ахборот» информацион программаси. (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 19.45 Экран хандаси (такрорий кўрсатув). 20.25 «Ахборот» информацион программаси. 20.45 «Партком ва социалистик мусобақа» (рус тилида). 21.05 Телетомошабинлар хатлари асосида музикали программа.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув программаси. 10.00 Ўқитувчилар, сизлар учун (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 10.30 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 11.30 «Кашира ёғдуси». Телевизион ҳужжатли фильм (рус тилида). 12.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. **Рус тилида:** 13.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика. 13.30 «Ким бўлсам экан?». **Москва кўрсатади.** 16.15 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 17.00 Рангли телевидение. Киносаёҳатчилар клуби. 18.00 Телетомошабинларнинг хатлари асосида музикали программа. 18.30 Халқаро панорама. 19.00 Рангли телевидение. «Егор Буличев ва бошқалар». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.
20 АПРЕЛЬ, 1974 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.
Р—01414. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3090.